

PERIODICALS

Jau trečią kartą Čikagoje suruoštas labdaros renginys, skirtas paremti Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ veiklą - 5 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

- Tema: Švietimas Lietuvoje ir Lenkijoje – 2, 12
- Nuostabių erdvių kelionių era baigėsi? – 3
- Ir tiesa, ir šviesa mus telydi – 3
- Tradicinė lietuvių suartėjimo šventė Putnam, CT – 4
- Lietuviški maisto produktai, jei gyvenate ne Čikagoje – 5
- Skautybės kelias – 6
- Siekia padėti kitiems – 7
- A. Vasiljevas svajoja Vilniuje sukurti mados muziejų – 8
- Mūsų stalui – 9
- Karališku laivu Viduržemio jūrai! (12) – 13
- In memoriam E. Santvarienė – 15

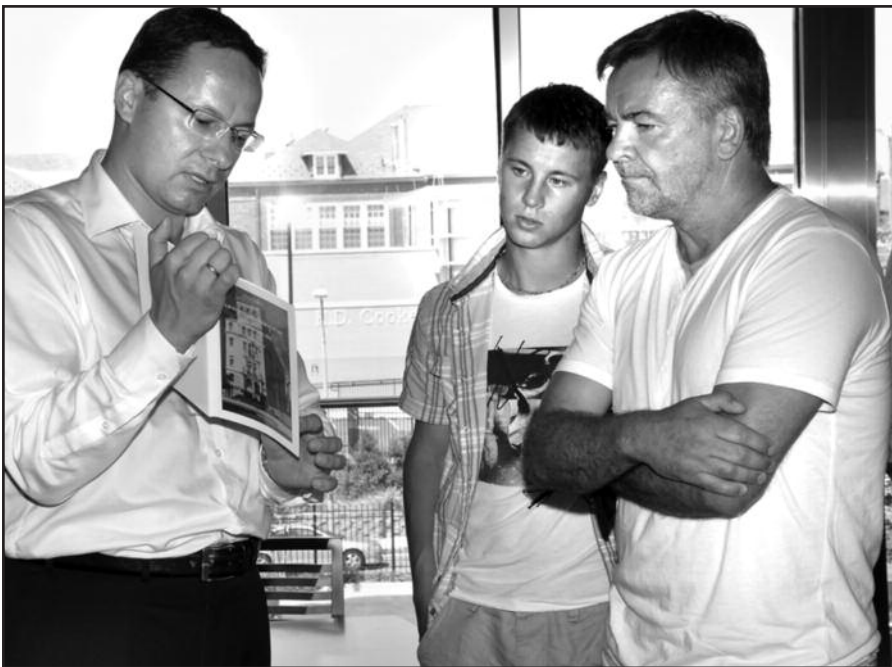
Valiutų santykis
1 USD — 2.43 LT
1 EUR — 3.45 LT

LR ambasadoje JAV lankėsi geriausias Lietuvos teniso žaidėjas

Washington, DC (LR ambasada Washington, DC info) – Rugpjūčio 2 d. Ričardas Berankis, geriausias Lietuvos teniso žaidėjas, su treneriu Remigijumi Balžeku lankėsi LR ambasadoje JAV ir susitiko su ambasados darbuotojais.

R. Berankis rugpjūčio 1 d. dalyvavo JAV sostinėje vykstančio „ATP World Tour 500“ serijos „Legg Mason Tennis Classic“ turnyre, kurio pirmajame rate rugpjūčio 1 d., pirmadienį, lietuvis 6:7 (3-7), 6:3, 1:6 pralaimėjo 152-ajai pasaulio raketei 25-erių metų bosnių kilmės Australijos atstovui Marinko Matošević.

Rungtynių, kurios truko 1 val. 55 min., metu R. Berankis atliko 16 neatremiamų padavimų, o jo varžovas – tik tris. 21-erių metų Lietuvos tenisininkui, pasaulio lentelėje užimančiam 114-ąją vietą, už dalyvavimą turnyre atiteko 3,965 doleriai (apie 9,500 litų).

Nuotraukoje iš kairės: LR ambasadorius Ž. Pavilionis, R. Berankis ir R. Balžekas. LR ambasados JAV nuotr.

Pasaulio operos teatrų sezono suvestinėje – ir Lietuva

Vilnius (ELTA) – Populiarus tinklalapis Operabase.com paskelbė 2009–2010 metų Europos operos teatrų sezono skaičius. Pagal suvestinę, absoliuti operos imperija yra Vokietija – šios šalies gyventojai per sezoną turėjo progos pamatyti 7,313 spektaklių. Tai trečdalis visų operos spektaklių, kurie buvo parodyti tuo metu visame pasaulyje. Vokietija aplenkė net JAV (1,965 spektakliai), Austriją (1,356), Prancūziją (1,287) ir operos tėvynę Italiją (1,163). Lietuva pasaulio

šalių 50-tuke atsidūrė 32 vietoje (66 spektakliai) – tarp Graikijos ir Slovėnijos.

Skaičiuojant operos spektaklius milijonui gyventojų, pirmąją vietą užima Austrija (162 spektakliai), antroje vietoje – Estija (124 spektakliai). Lietuva šiuo požiūriu yra 16-ta (milijonui gyventojų tenka 20,3 spektaklio). Pirmajame dvidešimtuose nuo Lietuvos atsilieka Prancūzija, Italija, Islandija ir Kroatija.

Labiausiai operą mylintis mies-

tas yra Berlynas – Vokietijos sostinėje veikia net trys valstybės remiami operos teatrai, taigi per sezoną ten parodyti 593 spektakliai. Nuo Berlyno kiek atsilieka Viena (578 spektakliai), taip pat į pirmąją dešimtuką patenka Paryžius, Londonas, Miunchenas, New York, Praha, Drezdenas, Maskva ir Hamburgas. Operos miestų šimtuose Talinas užima 29 vietą, Ryga – 76-ą, Vilnius – 91-ą (66 spektakliai), vis dėlto aplenkdamas tokius didmiesčius kaip Roma ir Tokijas.

B. Obama pasirašė įstatymą dėl JAV skolos kartelės pakėlimo

Washington, DC (Reuters-ELTA) – JAV Senatui rugpjūčio 2 d., antradienį, balsavimu pritarus susitarimui mažinti valstybės išlaidas ir pakelti vadinamąsias skolinimosi lubas ir tokiu būdu paskutinę minutę išvengus valstybės nemokumo, JAV prezidentas Barack Obama pasirašė įstatymą dėl JAV skolos apribojimo padidinimo. Rugpjūčio 2 d., antradienį, už valstybės skolos „lubų“ padidinimą balsavo Senatas. „Už“ balsavo 74 senatoriai, „prieš“ – 26. Pirmadienį JAV Kongreso atstovų rūmai 269 balsais prieš 161 pritarė projektui.

Pagal sutartą planą, didžiausia leistina valstybės skolos riba bus kilstelėta 2,4 trln. dolerių nuo dabartinio 14,3 trln. dolerių, kad Washington lėšų užtekėtų bent iki 2013 metų. Vykdomoji valdžia pasižada per 10 metų sumažinti biudžeto išlaidas 2,1 trln. dolerių. Taip pat ketinama įsteigti Kongreso komitetą, kuris iki lapkričio pabaigos pasiūlys biudžeto deficito mažinimo priemones.

Prieš pasirašydamas įstatymą, B. Obama Baltuosiose rūmose susitiko su žurnalistais. Jis pareiškė, kad dabar, kai susitarimas dėl valstybės skolos „lubų“ padidinimo pasiektas, Kongresas turi stiprinti šalies ekonomikos atsigavimo procesą – visų pirma, rūpintis darbo vietų kūrimu, investicijomis į švietimą. Be to, jis pasiūlė reformuoti patentinę JAV sistemą, siekiant paskatinti verslo augimą.

B. Obama pasirašė įstatymą dėl JAV skolos kartelės pakėlimo. EPA-ELTA nuotr.

Redakcijos žodis

Dažnai tenka spaudoje skaityti, kad Lietuvoje mokslas – žemo lygio. Kitaip mano užsienio aukštosios mokyklos, kurios medžioja gabesnius vaikus iš visų Lietuvos mokyklų, jiems siūlydamos studijas. Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazijos direktorius Raimondas Dambrauskas internetiniam dienraščiui Delfi.lt teigia, jog dalis jo vadovaujamos gimnazijos mokinių pakvietimus į užsienį studijoms gavo dar nesulaukę valstybinių egzaminų rezultatų. „Kviestiesiems svarbu išlaikyti buvo egzaminus ir atvežti atestato pažymį, kuris būtų ne mažesnis už numatytą. Todėl tie, kurie buvo apsisprendę išvažiuoti, į egzaminą ėjo atsipalaidavę, be streso“, – sakė direktorius. Ar ne laikas Švietimo ir mokslo ministerijai susirūpinti, užuot skelbus, kad tik kokie šeši vaikai mokosi tikrai geruose universitetuose užsienyje. Nemanau, kad eilinis užsienio universitetas švaistytų lėšas, ieškodamas studentų užsieniuose.

Redaktorė **Laima Apanavičienė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00 JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00 Pirmoje klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00 Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00 Į Lietuvą reguliariu paštu metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA: JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00 Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00 Į Lietuvą reguliariu paštu metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė dalia.cidzikaitė@gmail.com Kultūrinio šėštadienio priedo redaktorė – Renata Šerelytė rainbow.vilnius@gmail.com Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas: rastine@draugas.org skelbimai@draugas.org administracija@draugas.org

TEMA: ŠVIETIMAS LIETUVOJE IR LENKIOJE

Tautinių mažumų švietimas Lietuvoje ir Lenkijoje

LIŪDA RUGIENIENĖ

Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos (toliau – Komisija) pavasario posėdžiuose buvo svarstoma švietimo padėtis Vilniaus krašte ir lietuviškų mokyklų padėtis Lenkijoje. Skaitytojai yra girdę įvairiausių istorijų apie švietimą Rytų Lietuvoje, bet labai mažai apie mūsų lietuviškąsias mokyklas Lenkijoje.

Balandžio 14 d. posėdyje pranešimus skaitė Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) Regioninių mokyklų skyriaus vedėjas Jonas Vasiliauskas, LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Valentinas Stundys, Vysk. Antano Barausko fondo „Lietuvių namai“ Seinuose tarybos pirmininkas Petras Maksimavičius ir LR Seimo narys Gintaras Songaila.

Balandžio 13 d. posėdyje, skirtame Lietuvos valstybės užsienio politikos prioritetams ir siektinai paramai iš užsienyje gyvenančių lietuvių apžvelgti, LR Seimo Užsienio reikalų komiteto narė Vilija Abramikienė teigė: „Mes visada kalbėjome apie tam tikrą simetriją. Teisės, kokias turi lenkai Lietuvoje, turėtų būti ir lietuvių Lenkijoje.“ Pranešėja tvirtino, kad tokio požiūrio laikosi ir LR Prezidentė. Klausiant pranešimų apie Rytų Lietuvos ir Lenkijos lituanistinį švietimą, vis aiškiau ir aiškiau matėsi, jog tos simetrijos, bent švietimo reikaluose, nėra. Pati V. Abramikienė pripažino, kad „tai nėra automatiškai išsprendžiami dalykai“.

Taip pat įvyko pasikeitimai mokinio krepšelio skirstyme. Vyriausybės nutarimu buvo pakeista tvarka: kaimo gyvenvietėse (kur buvo galima lėšas perskirstyti) buvo sumažinta nuo 15 proc. iki 6 proc., mieste – iki 5 proc. Mokyklose su valstybine kalba liko nuo keliasdešimt tūkstančių iki per šimtą tūkstančių litų. Tuos pinigų mokyklos galėjo panaudoti savo reikmėms, anksčiau šie pinigai būdavo perskirstomi mokyklų su nevalstybine kalba naudai.

Seimo Švietimo mokslo ir kūrybos komiteto pirm. Valentinas Stundys, pradėdamas savo pranešimą padėkojo „už galimybę kalbėti ir sakyti dalykus, kurie yra dabar naujai teisiškai reglamentuoti, mat šia tema yra daug spekuliacijų ir neteisingų interpretacijų ar net teiginių“. Iki 2011 metų rugsėjo 1 d. Lietuvos tautinių mažumų mokyklose galioja tvarka, kad 95 proc. ugdymo turinio vyksta gimtąja kalba, o lietuvių – valstybinės – kalbos jose mokoma kaip dalyko. Lietuva yra vienintelė valstybė, kurioje lenkų kalba galima baigti ugdymo programas nuo ikimokyklinio ugdymo iki aukštosios mokyklos, tačiau tokių mokyklų mokinių

Vilniaus universitete ir Vilniaus pedagoginiame universitete veikia polonistikos centrai, kurie lenkų mokykloms rengia pedagogus. Balstogės universiteto filiale Vilniuje mokoma lenkų kalba.

Abiturientai, lankantys tautinių mažumų mokyklą, laiko palengvintą, supaprastintą valstybinės kalbos egzaminą. Stojant į aukštąsias mokyklas šis egzaminas yra įskaitomas kaip visavertis ir tapatus valstybiniam ar mokykliniam lietuvių kalbos egzaminui, kuris yra kur kas sunkesnis.

Europos Sąjungos laikosi nuostatos: bendrojo ugdymo sistemoje einant aukštyr vis daugėja mokymosi valstybine, oficialia kalba. Paskutiniame segmente – vidurinio ugdymo programoje, vyrauja mokymasis valstybine kalba.

Lietuva yra saistoma sutarties su Lenkijos valstybe. „Turėjome paisyti, vadovautis tam tikru abipusiškumo principu ir nepažeisti to modelio, kuris yra taikomas Lenkijos mokyklose, kuriose mokoma lietuvių kalba, ir taip pačiai elgtis čia“, – sakė Seimo Švietimo mokslo ir kūrybos komiteto pirmininkas.

Europos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija teigia, kad šalys įsipareigoja sudaryti visiems vienodas sąlygas įgyjant visų lygių išsilavinimą. Lietuva yra primesti šią konvenciją, ši nuostata buvo pamatinė keičiant Lietuvos Švietimo įstatymo atitinkamus punktus: priešmokykliniam ugdymui skiriama 4 val. valstybine kalba; pagal pradinio ugdymo programą lietuvių kalbos mokoma integruotai; pagal pagrindinio, vidurinio ugdymo programą valstybinė kalba privaloma toms disciplinoms, kurios yra susijusios su Lietuvos istorija, geografija, gamtos pažinimu, pilietiškumo pagrindais; lietuvių kalbos mokymui turi būti skiriama ne mažiau valandų nei gimtosios kalbos mokymui; vienodas lietuvių kalbos egzaminas visose mokyklose bei prievolė visiems, dirbantiems mokykloje, mokėti lietuvių kalbą.

Diskusijų metu iškilo dar vienas svarbus faktas, kad Lietuvoje vien tik lenkų kalba yra 140 vadovėlių ir visi tautinių mažumų kalbomis išleisti vadovėliai yra leidžiami valstybės lėšomis. Mokykla pati gali pasirinkti vadovėlius. Kita vertus, Lenkijoje egzistuoja ministro įstatymas, pagal kurį tautinių mažumų kalbomis parašytų vadovėlių leidyba yra remiama tik iš dalies. **Nukelta į 12 psl.**

Kodėl iš naujo keliami šie klausimai ir erzunami žmonės? Lietuvoje lenkų tautinė mažuma turi net savo politinę partiją, kuri kovoja už Lenkijos krašto interesus. Turbūt mažai yra valstybių, kuriose egzistuočių tautinių mažumų politinės partijos. JAV ambasadorė Lietuvai Anne E. Derse aiškiai pabrėžė, kad tai – Europos Sąjungos reikalas. Galima daryti išvadą, kad JAV administracija į šį reikalą nesikiš. Taip ir turėtų būti.

ŠMM Regioninių mokyklų skyriaus vedėjas J. Vasiliauskas pateikė detalią informaciją apie Šalčininkų ir Vilniaus rajono mokyklų ir mokinių skaičių. Šalčininkų rajone yra 30 mokyklų, kuriose mokosi 5,131 moksleivis, o Vilniaus rajone – 53 mokyklos, (mokosi 10,581 moksleivis). Pagal mokymosi kalbas, Vilniaus rajone 48,9 proc. mokinių lanko valstybines (lietuviškas) mokyklas, 48,17 proc. – lenkiškas, o 3 proc. (arba 317 moksleivių) lanko rusiškas. „Prieinamumas pagal tokį tinklą turėtų būti geras, bet yra visokių įtampų, problemų. Aišku, čia labai didelę įtaką daro savivaldybių veikla, todėl neatitiktinai šiuose rajonuose yra ne tik savivaldybės mokyklos, bet ir buvusios Vilniaus apskrities viršininko administracijos mokyklos, dabar priklausančios Švietimo ir mokslo ministerijai, jose mokosi beveik 3,000 moksleivių“, – teigė J. Vasiliauskas.

Rytų Lietuvos regiono mokyklos, palyginti su kitais šalies regionais, yra suremontuotos, nes čia buvo naujai steigiamos mokyklos, kuriose mokoma valstybine kalba, kasmet joms buvo skiriama po keletą milijonų, o lenkiškos mokyklos nemažai pinigų gavo iš Lenkijos valstybės.

akademiniai pasiekimai yra menkesni, jie prasčiau moka valstybinę kalbą, nes valstybinei kalbai skiriama mažiau valandų, o gimtajai daugiau. Tautinių mažumų mokyklos turi ir kitą privilegiją – joms nepriimama antroji užsienio kalba. Vis dėlto kai kuriose mokyklose vis tiek yra mokoma antroji užsienio kalba, tokiu būdu valstybinės kalbos mokymas lieka šalutinis.

Jau ilgus metus LR Seimo ir PLB komisijos nariams nuoširdžiai talkina Seimo Komisijų biuro patarėja Janina Šniukštienė (k.) ir Seimo Komisijų biuro patarėja Jadvyga Ilgevičiūtė (viduryje); dešinėje Komisijos narė Ona Valiukevičiūtė.

Olgos Posaškovos/LR Seimo nuotr.

Kai liepos 21 d. anksti rytą iš erdvių grįžo paskutinis erdvėlaivis „Atlantis“, dauguma amerikiečių su liūdesiu turėjo pripažinti, kad tris dešimtmečius trukusi erdvių tyrinėjimo era pasibaigė. Valsitybė šiandien yra nepaprastai išsiskolinusi, ekonomika vis dar neatsigauja, nedarbas nemažėja, ir net pats JAV prezidentas nesusikalba su Kongresu. Tad ar reikia stebėtis, kad brangiai atsiėjusios („The Wall Street Journal“ mini sumą, siekiančią daugiau nei 200 mlrd. dol.) erdvių tyrinėjimo programos buvo atsisakyta.

Nors vos šiai programai prasidėjus, ne vienas pilietis pagalvojo, kad kiekvienas jai išleistas doleris būtų geriau panaudotas kovoje su skurdu, dauguma amerikiečių entuziastingai jai pritarė. Dabar JAV vyriausybei jos atsisakius, būtų sunku tikėti, kad estafetinė erdvių užkariavimo lazdelė iš jos perimtų didžiosios, pelno ieškančios privačios bendrovės. Todėl prisiminė, kiek daug ši programa pasiekė technologijos ir mokslo srityse, turėkime bent viltį, kad, laikams pagerėjus, amerikiečiai ir vėl atgaus norą ir net aistrą grįžti prie darbo, kuris Ameriką ir vėl vestų prie šiandien dar neįsivaizduojamų naujų mokslo aukštumų. Deja, šiuo metu NASA plano neturi, ir lazdelę iš tikrųjų perduoda Rusijos „Roskosmos“ agentūrai su jos „Sojuz“ erdvėlaivio programa.

Siekti aukštumų ir vykti į tolimas keliones žmonija pradėjo jau viduramžiais. Be to magiško potraukio gal nebūtų atsiradusi nė Amerikos

valstybė. Nors kai kas jos gal ir nepasigestų, bet dauguma mūsų supranta, kad, nepaisant buvusių vietinių indėnų persekiojimų, vergijos ir kitų jos netobulumų, Amerika ir jos demokratija buvo ir yra didelė dovana visam pasauliui.

Buvau per mažas, kad dabar prisiminčiau drąsiojo amerikiečių lakūno Charles Lindbergh 1927 m. skrydį nedideliu lėktuvu „Spirit of St. Louis“ per Atlantą iš New York į Paryžių. Tačiau esu tikras, kad mano tėvai jo žygį su dideliu susidomėjimu sekė ir tuo pasisekimu džiaugėsi. Užtat 1933 m. prie jų džiaugsmo jau ir aš prisidėjau, kai Atlantą perskrido su dar paprastesniu lėktuviuku „Lituanica“ lietuviai lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas. Po dviejų metų prie jų prisijungė jau Amerikoje gimęs lietuvis lakūnas Feliksas Vaitkus. Galima sakyti, kad visi tie ir kiti anų laikų lakūnai padėjo pagrindus po Antrojo pasaulinio karo prasidėjusiam erdvių užkariavimui. Jo pradžią turėjo laimės pamatyti ir mano vaikai, o visą besivystančią programą ir jos laimėjimus – ir jų vaikai.

1961 m. specialioje Kongreso sesijoje JAV prezidentas John F. Kennedy

Nuostabioji erdvių kelionių era baigėsi?

ALEKSAS VITKUS

visam pasauliui paskelbė, kad Amerika dar tą patį dešimtmetį pasiųs amerikietį į Mėnulį ir saugiai jį grąžins į Žemę. Prezidento ryžtingi žodžiai subūrė visą šalį prie bendro darbo, kuris jau po aštuonerių metų davė lauktų vaisių: 1969 m. liepos 20 d. pirmą kartą žmonijos istorijoje Mėnulyje nusileido žmogus. Tai buvo Nell A. Armstrong, kuris, išlipęs iš laivo, tarė šiuos istorinius žodžius: „Menkas tai žingsnis žmogui, bet didžiulis šuolis žmonijai.“ Prezidento Kennedy svajonė išsipildė.

1983 m. buvo pereita prie „Challenger“ erdvėlaivio skrydžių. Sally Ride tapo pirma astronaute-moterimi. Po jos sekė ir pirmas afroamerikietis Gulon Buford. Po to į erdvėlaivio įgulą buvo pakviestas ir vienas europietis. Netrukus įvyko ir pirma baisi nelaimė. Tą atmintiną šaltą 1986 m. sausio 28 d. iš Cape Kennedy vos tik pakilęs erdvėlaivis „Challenger“ susprogo. Žuvo visa septynių astronautų įgula. Tarp įgulos buvo ir viena moteris – Christa McAuliffe, mokytoja. Jos dalyvavimas tame žygyje turėjo sukelti vaikų ir mokyklinės jaunuomenės susidomėjimą erdvės mokslais.

Po tos nelaimės skrydžiai buvo

sustabdyti visiems metams, bet jau 1988 m. prasidėjo erdvėlaivio „Discovery“ skrydžiai. Per kelerius metus buvo atlikta daug sėkmingų skrydžių, mokslui ir žmonijai atnešusių daug naujos technologijos proveržių. Ypač paminėtinas 2007 m. teleskopo „Hubble“ paleidimas į erdvę. Jo darytos nuotraukos atskleidė iki tol kitaip suprstas astronomijos paslaptis. Deja, įvyko dar viena žiauri nelaimė, kai 2003 m. vasario 1 d. grįžtantis namo susprogo erdvėlaivis „Columbia“. Žuvo septynių astronautų įgula, o laivo likučiai pasklido po visą plačią Texas valstiją. Ieškodama nelaimės priežasčių, NASA kuriam laikui ir vėl nuleido rankas. Po to buvo atlikti dar 22 (iš viso 135) skrydžiai.

Paskutinis skrydis prasidėjo liepos 8 d., pakilus erdvėlaiviui „Atlantis“ su keturių astronautų įgula. Jo tikslas buvo nuskraidinti reikalingų dalių ir medžiagų nuolat aplink žemę skriejančiai tarptautinei erdvės stotčiai-laboratorijai. Prieš pakildamas, įgulos vadas Christopher Ferguson jausmingai pareiškė: „Šiandien šiuo skrydžiu mes nebaigiame kelionės, bet tik užveriname vieną tarpą kelionės, kuri niekada nesibaigs.“

Kennedy erdvės centro tarnautojų ir darbininkų emocijos buvo skirtingos. Vieni tikėjosi ir toliau planuoti dar nenumatytą NASA ateitį, tuo tarpu kiti suprato, kad jie praranda darbą, su kuriuo per ilgus tris dešimtmečius susigyveno. Direktorė Angie Brewer prisiminė garsią žinomo JAV autoriaus dr. Theodor Seuss (1904–1991) citatą: „Neverk, kad pasibaigė, bet džiaukis, jog įvyko.“

NUOMONĖS, KOMENTARAI

Š. m. gegužės 31 d./birželio 2 d. „Draugo“ laišku skyriuje slapyvardžiu „Susimąstęs kanadietis“ pasirašęs asmuo aršiai kritikuoja mano straipsnį „Labdaros fondo metinis susirinkimas“ („Draugas“, 2011 m. gegužės 3 d.) ir kartu pamoko, esą mano rašinys yra labai toli nuo reportažo. „Susimąstęs kanadiečio“ nuomone, „Didžiąją jo [straipsnio – Red.] dalį užėmė aiškinimas apie platesnei publikai nebeaktualią Lietuvos namų ir Labdaros fondo giloką praeitį, straipsnyje neįvardyto klubo bei kitų organizacijų revizijas.“

S. K. tikriausiai nepastebėjo, kad straipsnis susideda iš dviejų dalių. Pirmoje dalyje aptariamas Labdaros fondo (LF) metinis susirinkimas, antroje be atskiros antraštės (norint išlaikyti rašinio struktūrą) aptariami LF ir kitų neįvardytų organizacijų paviršutiniški ir tuščiažodžiai revizijų komisijų pranešimai.

Galima manyti, kad S. K. nedomina Toronto Lietuvos namų ir LF veiklos praeitis, nes tuo metu jis veikloje nedalyvavo. Tačiau norėčiau priminti, kad žmonėms, kurie yra atsakingi už dabarties lietuvišką veiklą, ir ypač tiems, kurie planuoja šios veiklos tolimesnę ateitį, pravartu ir net būtina pažinti lietuviškų organizacijų praeitį ir jų steigimo aplinkybes. Gerbiamas S. K. gali lengvai prisiminti, kaip LF metiniame susirinkime įtakingas asmuo aiškino, kad Fondo steigimo vienintelis tikslas buvęs išigyti lietuviškus slaugos namus. Tai – klaidinantis pareiškimas. Tame pačiame susirinkime tai buvo bandyta paaiškinti, tačiau nebuvo suteikta galimybė. LF atsakingas asmuo, mano nuomone, neapgaudinėjo susirinkimo dalyvių, tačiau nebuvo išsamiau susipažinęs su Fondo steigimo ir veiklos istorija. Toronto Lietuvos namų 25-mečio leidinyje yra aiškiai aprašyta LF steigimo istorija, apie tai rašyta ir spaudoje. LF pirmoji užduotis buvo remti lietuvišką jaunimą, todėl susirinkimo metu aiškinimas, jog Fondas buvo įsteigtas statyti slaugos namus, ir buvo teisingai pavadintas „pasakėčia“. Neįtikėtina, kad asmenys, perimdami pokarinės kūrybingos lietuviškos kartos sukurtą daugiamilijoninės vertės turtą, pamiršta dokumentuose įrašytus faktus, klaidingai

Ir tiesa, ir šviesa mus telydi

VYTAS KULNYS

Atsiliepiant į „Susimąstęs kanadiečio“ laišką

juos aiškina dabartinei jaunesnei kartai.

S. K. klausia, „kaip su turimomis apgailėtino mis Labdaros fondo savanoriškomis pajėgomis galima rinkti duomenis apie aukotojus, lankyti ligo-nius ir atlikti kitus rūpybos darbus?“ Atsakymas yra labai paprastas. Pradžioje pasirūpinkite, kad slaugos namuose esantiems tautiečiams padėtų visi artimieji, giminės, asmenys, jau perėmę jų turtą arba gausiantys testamentinius palikimus. Net ir organizacijos, paveldinčios senelių turtą, gali prisidėti prie geradarių-mecenatų priežiūros. Gerų pavyzdžių toli ieškoti nereikia. Nebūkite išdidūs, palaikykite artimus ryšius su kitomis etninėmis grupėmis, kurios sėkmingai atlieka šiuos darbus.

Svarbus ir kitas dalykas. Dar netolimoje praeityje Toronto Lietuvos namų ir LF valdybos dirbo kaip viena bendraminčių grupė. Gal vienuolika narių kas dvi savaites labai pareigingai rinkdavosi į posėdžius, kolegialiai ieškojo ir rasdavo sprendimus ir būdus, kaip įveikti visas kliūtis. Lietuvių namų nariai, dirbę pagalbiniuose komitetuose, buvo nuoširdūs ir sumanūs valdybos talkininkai visuose darbuose. Dabar, susiskirsčius pagal neiškių interesų grupes, dažnai vadovaujantis asmeninėmis ambicijomis, atsiranda ir vidinių nesutarimų, ir kitokių nesklandumų, kai tenka aiškintis įgaliojimų ribas ar pasidalijimą darbais, užmirstant pasižiūrėti į pirmuosius, Kanados vyriausybės patvirtintus įstatus. Galima spėti, jog buvę aktyvūs LF rėmėjai tai mato ir todėl pasitraukia į šalį.

Jaunoji karta, net ir „jaunosios kartos pensininkai“, gali pasimokyti iš Toronto ankstyvės-nės kartos, kurios dauguma atstovų jau ilsisi Ana-

pilyje. Jie įsteigė du bankelius (credit unions), dvi parapijas, Lietuvos namus, Anapilio sodybą, lietuviškas kapines, Vilniaus rūmus pensininkams, įkūrė du folkloro ansamblius, chorus, teatro kolektyvus, savaitraštį ir daug kitų organizacijų. Tikriausiai ir tada būta ir ginčų, bet – vis dėlto – daugiau draugiško sutarimo ir darbų.

Baigdamas negaliu praleisti S. K. mestos kitos frazės „virtuviniai ginčai“. Nesuprasdamas tikrosios jos reikšmės, paprasčiau dviejų pažįstamų lituanistų paaiškinti. Jų atsakymas skamba maždaug taip: „Senovėje Lietuvos kaimų virtuvėse išimtinai šeimininkaudavo vien moterys ir besišnekučiuodamos neišvengiamai susiginčydavo, net aršiai apsibardavo.“ Vadinas, gerbiamas oponentas LF straipsnio aprašymą ir polemiką vadina „virtuviniais ginčiais“, vertais tik lietuvių moterų ginčų virtuvėje. Norėčiau atkreipti S. K. dėmesį, kad šiandien Lietuvoje „iš virtuvinių ginčų“ yra pasitraukusi Lietuvos prezidentė, Seimo pirmininkė, Krašto apsaugos ministrė, didesnė pusė Lietuvos medikų, PLB ir KLB valdybų pirmininkės, Kanados ir JAV lietuviškų laikraščių redaktorės. Sąrašą galėčiau tęsti ir toliau.

Mano nuomone, laisvoje demokratinėje santvarkoje atviri, vieši pasisakymai, kritiškai, kartais net ir klaidingi, apie lietuvišką veiklą turėtų būti vertinami teigiamai, nenužeminant jų iki „purvinų virtuvinių ginčų“ lygio. Viena ir tik viena teisinga nuomonė reikštų diktatūrą. Išeivijai tokia kryptis tikrai nebūtų pageidautina.

Savo komentarą S. K. baigsiu jo paties sakiniu, kurio jam siūlyčiau būsimuose savo straipsniuose laikytis: „Laikraščiai turi teisę spausdinti medžiagą savo nuožiūra, bet jie turi ir teisę laikytis pakantumo ir bendruomenės dvasios skleidimo principo.“ Nuoširdžiai dėkoju „Draugo“ redakcijai, kad, spausdindama mano straipsnius, pasitarauja atviresniam lietuvių visuomeniniam gyvenimui. Gal tokie rašiniai paskatins jaunesnius tautiečius pasidomėti tikrąja savo bendruomenės istorija ir praeitimi, žmonėmis, kurie sukūrė ne tik tautinės veiklos viziją, bet ir pagrindė ją materialiomis vertybėmis, kurias privalu išsaugoti ateičiai.

TELKINIAI

Putnam, CT

Tradicinė lietuvių suartėjimo šventė-piknikas

IRENA NAKIENĖ-VALYS

Lietuvių išeivijos padangėje, Rytinėje pakrantėje Putnam, Connecticut, šių metų liepos 24 dieną įvyko kasmetinė didžiausia lietuvių suartėjimo šventė-piknikas. Į Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo seserų sodybą žmonės rinkosi ir iš aplinkinių valstijų, ir net kitų kraštų, tarp jų – svečiai iš Europos. Džiugu, kad ištikimybė šiai šventei neblėsta.

Artėjant šventei, ne vienas tikriausiai meldė Dievo giedros dienos ir rūpinosi, kad seselėms pavyktų prisikviesti kuo daugiau dalyvių. Šių metų piknikas buvo su lietučiu, tačiau ir čia Dievas padėjo – juk kuris laikas gyvenome didžiuliame karštyje, o vaikučiams ar pagyvenusiame žmogui šokti su tautiniais drabužiais – nepakeliamas. Todėl šiltam lietui iškritus, niekas nepulė traukti skėčių.

Metų pradžioje buvo baiminamasi, kad dėl seselių pajėgumo stokos, galbūt pikniko nebus, bet, susibūrus pikniko organizaciniam komitetui, kuriam vadovavo Aidis Kupčinskas, bei per šimtui savanorių, visoje Amerikoje tarp lietuvių išgarsėjusi suartėjimo šventė įvyko.

Šiais metais pirmą kartą lietuviai savo šventėje sulaukė ypatingo svečio – vietinės diacezijos Norwich vyskupo Michael R. Cote, kuris kartu su kun. Izidoriumi Sadausku atnašavo šv. Mišias. Vyskupas, sveikindamas šventės dalyvius, drąsino gilinti savo tikėjimo suvokimą, puoselėti maldos ir meilės vienybę, kuri jungia mus, lietuvius. Juk ši suartėjimo šventė puoselėja ir skatina tautines, religines bei kultūrines šaknis, o tai prisideda prie amerikietiško gyvenimo įvairumo ir turtingumo.

Šventėje pirmą kartą apsilankė ir „America LTV“. Pikniką aplankė JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas (Philadelphia, PA), JAV LB KV vicepirmininkė organizaciniam reikalams Sigita Šimkuvienė-Rosen (New Haven, CT), savanoriavo JAV LB KV sekretorė Marija Remienė (Westchester, IL). Visi šventės dalyviai galėjo aplankyti a. a. kun. Stasio Ylos statytą Mindaugo pilį, seselių sodybos Raudondvario svečių namuose vyko a. a. prof. dr. kun. Ar-

Neringos stovyklautojų koncertas piknike.

vydo P. Zygo asmeninių daiktų išpardavimas. Kiekvienas tikintysis, pažinęs šį kunigą, su išigyto daiktu į savo namus parsivežė dalelę jo dvasios, o surinkti pinigai bei aukos bus persiūsti jo mylimai Kauno kunigų seminarijai Lietuvoje. Čia taip pat buvo rodomas popiežiaus Jono Pauliaus II lankymosi Lietuvoje filmas bei vietinės JAV LB Rytinės Connecticut apylinkės 55-ųjų gyvavimo metinių proga paruoštas (paruošė valdybos vicepirmininkė informacijai Irena Valys) istorinių nuotraukų stendas. Dalyviai galėjo aplankyti ALK'os muziejų, mugėje išgyti dirbinių bei knygų, daug lietuviškos at-ributikos arba paremti ALK'ą savo auka. Vyko lituanistinių mokyklų vedėjų, „Neringos“ alumni, bendrabu- tiečių susitikimai. Vaikai iš „Neringos“ stovyklos paruošė gražią programą: šoko, grojo, dainavo.

Kaip ir visos šventės, taip ir šio pikniko dalyviai buvo gausiai vaišiami lietuviškais patiekalais. Tikras gardumėlis buvo šaltibarščiai, kuriuos pagamino šios apylinkės valdybos pirmininkė ir organizaciniame komitete atsakinga už vaišes Diana Norkienė. Eilės driekėsi prie bendruomenės šeiminkinių suaukotų pyragų, gerb. Strazdienės saldumynų, kavos, kuriuos siūlė šios bendruomenės ir šventės organizacinio komiteto narė Snieguolė Stapčinskaitė. Visi gardžiavosi Rimo ir Dalios Pauliukonių dešrelėmis su kopūstais, Dianos Norkienės ir Elenutės

Naujikienės paruoštomis dešromis su raugintais kopūstais, kurie greitai buvo išpirkti, vištiena. Seselių virtuvės šeiminkinės pasiūlė skanaus kugelio, Birutė Bernotienė – rauginto pieno, o jos pagaminta gira, kurios atsigerus nuotaika iškart pasitaiso, tokiems karščiams ne tik ypač tiko, žmonės jos pirkto parsivežti namiškiams ir kaimynams pavaišinti.

Tiems, kas užaugo valgydami lietuvišką juodą duoną, džiaugėsi vienuolyno šeiminkinių Matildos Kurapkienės ir Marline iškepta ruginė duonele.

Šventės organizacinio komiteto seserų atstovė sesuo Ignė dėkojo visiems šventės organizatoriams, savanoriams, dalyviams, svečiams, visiems prisidėjusiems prie šios gražios kasmetinės tradicijos. Pasitenkinimas nuveiktais darbais neapsakomas, be to, smagu buvo matyti patenkintus žmones, kuriems šis piknikas jau kuris laikas yra tapusi kasmetine šeimų susitikimo tradicija.

Man, kaip trečiabangei emigrantei, malonu, kad tokia stipri lietuviybės dvasia tebetvyro Putnam. Šioje šalyje gyvenantiems lietuviams jaučiu didelę pagarbą už tai, kaip jie su pasididžiavimu puoselėja lietuviybę, kaip jie moko savo vaikus mylėti Lietuvą.

Galiu drąsiai sakyti, kad užsienyje lietuviybė puoselėjama daug labiau nei pačioje Lietuvoje. Net nesu girdėjusi, kuriose Lietuvos vaikų vasaros stovyklose yra šokami lietuvių

liaudies šokiai, dainuojamos autentiškos lietuvių liaudies dainos. Kuriose stovyklose domimasi Lietuvos istorija, tautodaile, papročiais, religija, literatūra? Amerikoje gyvenantys lietuvačių vaikai daug labiau jaučia senąją Lietuvos dvasią, kultūrą, papročius nei šiandieninis jaunimas, gyvenantis Lietuvoje.

Garbė tiems, kurie seka kilniu pavyzdžiu, degdami nepamirštomis ir amžinomomis idėjomis, tai įrodymas, kad žengiame tvirtu keliu į ateitį. Tegul Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo seserų sodyboje rengiama lietuvių suartėjimo šventė būna amžina tol, kol lietuviai čia gyvuos.

2011 m. metinio lietuvių suartėjimo-pikniko didžiųjų dovanų laimėtojai:

Kelionė į Lietuvą – „The Shimkus Companies“ dovana: Ken Kachinski (Peabody MA);

500 dol. – Bostono „TAUPA“ kredito unijos dovana: Matthew J. Mulaney (Norfolk, MA);

Raguolis – Juozo ir Elzbieta Liudžių dovana: Adam Wolkovich (Hudson MA);

100 dol. – a. a. Sofiją Šakalienę atminti Pikniko komiteto dovana – William D. Miller (Bloomfield, CT).

Irena Nakienė-Valys – Rytinės Connecticut LB apylinkės valdybos vicepirmininkė informacijai.

Iš k.: I. Nakienė-Valys, S. Lazauskienė, E. Sierkevičienė ir A. Jonynienė piknike Putnam.

Mindaugo pilyje.

I. Nakienės-Valys nuotr.

Rožės širdyse

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ
Čikagos miesto centre yra sunku nepastebėti dangoraižio „Aqua“, kurio banguotos terasos primena netoli esantį Michigan ežerą. Šiame dangoraižyje, išikūrusiam prie Randolph ir Columbus gatvių, butą turintys dr. Patrick ir dr. Rasa McCarthy jau trečią kartą su-ruošė labdaros renginį, skirtą pa-remti Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ veiklą.

Indrė Tijūnėlienė.

Nuo 1993 m. savanorių grupė „Saulutė“ pagal išgales remia našlaičius, beglobius ir vaikus su negalia, daugiavaikes šeimas, studentus bei netikėtai į nelaimę patekusius Lietuvoje. Paramos yra sulaukusios ne tik šeimos, bet ir kai kurie vaikų globos namai, dienos centrai, mokyklos, motinos ir vaiko globos namai. Pirkti autobusėliai kaimo vaikus vežti į mokyklas, aukota vaikų maitinimui mokyklose, siūsta įranga ligoninėms, buvo apmokomi Lietuvos kariai skubiai gelbėti sužeistuosius ir t. t. „Lithuanian Mercy Fift“ parūpintais talpintuvais per metus buvo siunčiama apie 2,000 siuntinių, bet ta programa 2005 metais pasibaigė. Siuntiniai dar kartais yra siunčiami atskiroms šeimoms, o kita parama skirstoma iš surinktų aukų. Per „Saulutės“ vaiko rėmimo programą galima paremti konkretų vaiką aukojant 360 dol. per metus (t. y. 30 dol. per mėnesį). Rėmėjas gauna vaiko

nuotrauką, aprašymą ir, jei nori, gali su vaiku, šeima bendrauti, bet tai nėra būtina.
Per „Saulutę“ 2007 m. į Lietuvą iškeliavo 149,000 dol., 2008 m. – 210,000 dol., 2009 m. – 110,000 dol., 2010 m. – 130,000 dol., o 2011 m. iki gegužės pradžios – 78,560 dol. Pinigų JAV banko sąskaitoje „Saulutė“ nekau-pia. Lietuvoje „Saulutė“ bendradarbiauja su Lietuvos vaikų fondu (Laisvės prospektas 125, Vilnius, direktorė Romualda Navikaitė), turi patikimų atstovų įvairiose Lietuvos vietovėse. Į Lietuvą narės keliauja savomis lėšomis, pačios padengia savo išlaidas, lankydamos paramą gau-nančius.

...
Malonų liepos 16-osios vakarą į „Aqua“ pobūvių kambarį pabendrauti ir ištiesti pagalbos ranką Tėvynėje vargingai gyvenantiems rinkosi rengėjų dr. Patrick ir dr. Rasos McCarthy bei dr. Donato ir Dainos Siliūnų draugai ir giminės. Svečiai buvo vaišinami kinų virtuvės patiekalais, netrūko gėrimų troškuliui numalšinti, o tarp saldumynų buvo net pačios Rasos McCarthy kepti, ateitį pranašaujantys „fortune cookies“.

Nebuvo nei kaitros, nei lietaus, tad svečiai nuo gėlėmis apšodintos terasos galėjo grožėtis nuostabiais Čikagos vakaro vaizdais – Millenium Park, Navy Pier, Michigan ežeru, didingai blizgančiais stikliniais dangoraižiais, o tarp jų – gražiai įrengtu parkeliu. Terasoje viliojo didžiulis baseinas, bet neatsirado drąsulių, pasiryžusių jį išbandyti. O 10:15 val. v. visi buvo „pavaišinti“ iš Navy Pier leidžiamomis salvėmis!

„Saulutės“ pirmininkė Indrė Tijūnėlienė padėkojo susirinkusiems ir trumpai papasakojo apie „Saulutės“ veiklą. Be jos „Saulutei“ vakaronėje atstovavo ir Marytė Černiūtė, tvarkanti „Saulutės“ tinklalapį (www.sunlightorphanaid.org). Daina Siliūnienė ir dr. Rasa McCarthy paašikino žaidimus, kuriuose dalyvaujantys galėjo laimėti prizus. Didžiausią laimikį – Elaine Norkus dovanotą gėrybių pintinę – laimėjo Goda Misiūnienė.

Vakaro nuotaiką jau antrą kartą kūrė gitara grojės ir dainavęs Tadas Birutis ir jo kolega James Gruber. Jiems „Saulutė“ atsidėjo padova-

Daina Siliūnienė sveikina Godą Misiūnienę, laimėjusią pagrindinį prizą.

nodama Linos Smilgienės marškinėlius, vaizduojančius lietuviško maisto piramidę, kurioje neapsieita ir be rūgšties grietinės. Visus, ypač senelius Donatą ir Indrę, prajuokino ir pradžiugino jų sūnaus dr. Aro ir Kim Tijūnėlių dukrytės Sofijai (5 m.) ir Viktorijai (3 m.) prie mikrofono drąsiai užtraukus kelis „Ant kalno mūrai“ posmelius!

„Saulutės“ valdyba (pirm. I. Tijūnėlienė, vicepirm. Raminta Marchertienė, išd. dr. Ramunė Račkauskienė, sekr. Laima Braune ir Birutė Nalienenė, tinklalapio vedėja Marytė Černiūtė, Florida skyriaus pirm. Birutė Kožicienė, JAV Rytinio pakraš-

čio atstovai Robert Duda ir Ginger Houghton, teisinis patarėjas Saulius Kuprys) ir narės dėkoja rengėjams, visiems padėjusiems, visiems susirinkusiems (tarp kurių buvo nemažai pasvaliečių!), kurių dėka paauko-ta 6,000 dol. Šie pinigai bus ypač svarbūs mokslo metams prasidėjus ir užėjus žvarbiai žiemai. Jie padės sumokėti milžiniškas šildymo sąskaitas, ligoniams įsigyti vaistų, ir ne tik duonos, o gal ir saldainiuką nusipirkti! Aciū visiems!

Indrė Tijūnėlienė – Lietuvos vaikų globos būrelio „Saulutė“ pirmi-ninkė, „Draugo“ bendradarbė.

Živilės Ramašauskienės nuotraukos

Lietuviški maisto produktai: jei gyvenate ne Čikagoje

ANGELĖ KAVAKIENĖ
Lietuviški laikraščiai ir bendrovė „Food Depot International“ dažnai susilaukia skambučių, elektroninių laiškų, kuriuose pirkėjai klausia, kur galima įsigyti vieno ar kito lietuviško maisto produkto. Patarti lietuviams, gyvenantiems Čikagos apylinkėse, lengva, nes tiek lietuviškos, tiek kitos parduotuvės šiandien turi nemažą mūsų prekių pasirinkimą.
O ką patarti tiems, kurie gyvena kitose valstijose? Reikia pripažinti, kad lietuviškų parduotuvių kitose valstijose beveik nėra, dažniausia – rusiškos, kurios mieliau dirba su New York importuotojais. Amerikiečių parduotuvių vadybininkai ar savininkai dažnai iš viso nesusigau-do etniniuose labirintuose.

Dažnai sulaukiame skambučių iš Detroit miesto bei jo apylinkių, kur gyvenantys lietuviai klausia, kaip jie galėtų nusipirkti produktų, atvežtų iš Lietuvos. Kreipėmės į ten sėkmingai dirbančius „Hiller’s Market“ tinklus, ten buvo nuvykę mūsų atstovai, tačiau tinklų vadovai buvo tvirtai įsitikinę, kad aplink Detroit gyvena tik rusai, lietuvių ten beveik nėra, o jei retas kuris ir užklysta į „Hiller’s“ parduotuves, tai laimingas perka rusišką maistą. Vadovai teigia, kad per daugelį jų darbo metų jie nėra sulaukę iš savo pirkėjų nė vieno prašymo prekiauti lietuvišku maistu.
Panaši padėtis ir kitose valstijose – Colorado, Arizona, Minnesota, Washington, DC. Ten yra rusiškų parduotuvių, tačiau ir jos labiau linkusios pirkti iš New York rusų importuotojų bei platintojų, kadangi

savas su savu visada lengviau suras bendrą kalbą. Ir tai suprantama. Kada lietuviai paprašė atvežti lietuviškos duonos į Arizona valstiją, kreipė-mės į ten veikiančią rusų parduotu-vę, tačiau išgirdome, kad duonos iš Lietuvos jiems nereikia, nes lietuvišką duoną jiems kepa rusiška kepykla California valstijoje!
Mano pirmas patarimas tiems, kurie prašo lietuviškų maisto produktų: jų klauskite parduotuvių savininkų bei vadybininkų šalia jūsų esančiose parduotuvėse. Pirkėjas Amerikoje yra karalius. Jei pirkėjas paprašys, parduotuvės savininkas nersis iš kailio, kad galėtų įvykdyti savo kliento prašymą. Jūs taip pat galite paskambinti mums telefonu 847-719-2800, ir mes patys susisieksime su parduotuvėmis, kuriose jūs papras-tai perkate maistą.

Su kone visais siūlomais lietuviškais produktais jūs galite susipažinti „Food Depot International“ svetainėje internete www.fooddepot.us. Deja, mes esame didmenininkai ir galime parduoti tik parduotuvėms. Visus produktus, kuriuos matote mūsų svetainėje, jūs taip pat galite užsisakyti lietuviškose internetinėse parduotuvėse: www.lietuvele.com arba www.valgiai.com. Užsakyti maisto produktai bus pristatyti jums tiesiogiai į namus. Kalbėjomės su internetinių parduotuvių savininkais, kurie mums pažadėjo, kad jų parduotuvėse galėsite nusipirkti beveik visų lietuviškų maisto prekių, kurios tik yra atvežtos į Ameriką. Jei šiuo metu kažko trūksta jų svetainėse, jūsų paprašyti jie bema-tant papildys savo pasiūlos sąrašą.

Nukelta į 8 psl.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry • 8830 Magnolia Court • Orland Park, IL 60462 • El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

Tęsinys iš liepos 28 d. „Paslapčių ieškonė–Boston-2011“

Raktas nr. 7

Skiltis turi surasti kupolą (skliautą) „World Bull Market“ pastate, kuris yra šalia Faneuil Hall Marketplace turgaus. Atvykę ten, suraskite „Paslapčių ieškonės“ vadovą, kuris jums duos kitą raktą.

Pertrauka – „Pit Stop“ („World Bull Market“)

Skiltis užsiregistruoja pas „Paslapčių ieškonės“ „Pit Stop“ vadovą, kuris pažymi skilties atvykimo laiką. Skiltis gauna 30 minučių privalomą pertrauką, kurios metu gali pavalgyti, pailsėti ir pabendrauti su kitomis skiltimis. Po pertraukos skiltis sugrįžta prie „Pit Stop“ vadovo, kuris nurodys kitą užvarą.

(„World Bull Market“ yra skersai aikštės nuo Faneuil Hall ir priklauso tam pačiam istoriniam laikui. Dabartiniais laikais ten yra įsikūrusios įvairios parduotuvės, milžiniškas skaičius maisto parduotuvių ir restoranų.)

Užtvara nr. 2

Prie šios užtvaros kiekviena skiltis, stovėdama po „World Bull Market“ centriniu kupolu, turi padainuoti 2 posmus lietuviškų liaudies dainų. Bus 5 minučių pabauda, jei skiltis nemokės dainos atmintinai. Taip pat bus duota antra 5 minučių pabauda, jeigu visi skilties nariai kartu nedainuos. Baigusi dainuoti ir atlikusi pabaudas (jei reikės), skiltis gauna raktą.

Raktas nr. 8

Skiltis suranda kelią į Long Wharf, kuris yra netoli State ir Long Wharf gatvių sankryžos. Suradusi uostą, skiltis privalo laivu nuplaukti į Charlestown Navy Yard. Išlipusi iš laivo ji turi surasti „Paslapčių ieškonės“ vadovą, kuris bus netoli laivo „U. S. S. Constitution“ ir kuris perduos skilčiai kitą raktą.

Raktas nr. 9 („U. S. S. Constitution“)

Skiltis nusifotografuoja šalia laivo „U. S. S. Constitution“. Parodžiusi nuotrauką „Paslapčių ieškonės“ vadovui, skiltis keliauja prie Bunker Hill paminklo, netoli Chestnut gatvės ir Monument aikštės sankryžos. Ten skiltis gaus kliūtį.

Kliūtis nr. 5 (Bunker Hill)

Šioje kliūtyje skiltis turi pasi-

rinkti vieną iš dviejų užduočių ir ją atlikti:

- A) Virvinis ligonio neštuvus;
- B) Bunker Hill mįslės.

Užduotis „A“. Virvinis ligonio neštuvus

Skiltis paruošia ligoniui neštuvą, naudodama tik virvę ir nurodytas instrukcijas. Būtina, kad neštuvus būtų surištas pagal instrukcijas. Baigusi surišti neštuvą, parodo kliūties vadovui. Jei neštuvus surištas neteisingai, skiltis turi iš naujo perrišti. Tada skiltis neša vieną „ligonį“ nurodytu taku. Po to skiltis atriša neštuvą ir sugrąžina virvę ir instrukcijas taip, kaip gavo iš vadovo. Atlikusi užduotį gauna kitą raktą.

Užduotis „B“. Bunker Hill mįslės

Šioje kliūtyje skiltis turi atsakyti į klausimus apie Bunker Hill istoriją. Atsakymų galima ieškoti ant ir aplink Bunker Hill paminklą. Atsakiusi į visus klausimus visa skiltis turi užlipti laiptais iki Bunker Hill paminklo viršūnės ir ten nusifotografuoti. Po to skiltis grįžta pas „Paslapčių ieškonės“ vadovą, kuris patikrina atsakymų tikslumą ir skilties nuotrauką ir duoda skilčiai kitą raktą.

(Bunker Hill yra kalnelis, ant kurio 1775 metais vyko svarbus Amerikos revoliucijos mūšis. Ten dabar stovi aukštas 221' obeliskas, skirtas paminėti tą mūšį.)

Raktas nr. 10

Skiltis pėsčiomis ir/ar MBTA (ne laivu) keliauja į Paul Revere aikštę, kuri yra netoli Unity ir Hull Street sankryžos, Boston istorinėje North End apylinkėje. Nuvykę suraskite „Paslapčių ieškonės“ vadovą, kuris įteiks kitą kliūtį.

Kliūtis nr. 6 (North End)

Šioje kliūtyje skiltis turi pasirinkti vieną iš dviejų užduočių ir ją atlikti:

- A) Kompasso azimutai;
- B) Skautų įstatai, įžodis, šūkis ir pošūkis.

Užduotis „A“ (Kompasso azimutai)

Skiltis turi nuvykti į Copp's Hill kapines. Iš kapinių aukščiausios vietos turi nustatyti kompasso azimutą į nusakytą tolimą vietovę su +/-6 laip-

nių paklaida. Tai atlikusi skiltis grįžta ir praneša savo duomenis „Paslapčių ieškonės“ vadovui, kuris patikrina atsakymą. Jei atsakymas tikslus, skiltis gauna kitą raktą. Jei atsakymas netikslus, skiltis antrą sykį grįžta į Copp's Hill ir iš naujo matuoja azimutą arba gauna 15 minučių pabaudą, kurią turi atlikti Paule Revere aikštėje, prieš gaudama kitą raktą.

Užduotis „B“ (Skauto įstatai ir įžodis)

Šioje kliūtyje kiekvienas skilties skautas surašo lietuviškai iš atminties skauto įžodį ir eilės tvarka 10 skautų įstatų. Teisingai visiems surašius, skiltis gauna kitą raktą. Neteisingai surašius atsakymus, skiltis yra grąžinama iš naujo rašyti, kol visi teisingai surašys.

(North End yra senas Boston rajonas, kur yra patys seniausi, dar ir dabar gyvenami, namai. Vienas iš žymiausių jo gyventojų buvo Amerikos revoliucijos herojus Paul Revere.)

Raktas nr. 11

Keliaukite pėsčiomis ir/ar MBTA iki MBTA Broadway traukinėlio stoties įėjimo. Atvykę suraskite „Paslapčių ieškonės“ vadovą, kuris jums duos kitą raktą.

Raktas nr. 12 (Broadway Station)

Keliaukite pėsčiomis ir/ar MBTA autobusu prie „Paslapčių ieškonės“ baigimo linijos Marine Park, kuris yra netoli Farragut Road ir East Broadway Street sankryžos. Atvykę suraskite baigimo iškabą. Pirmoji skiltis, įveikusi visas kliūtis ir užtvaras ir atsistojusi ant baigimo kilimo, laimi „Paslapčių ieškonė–Boston 2011“.

Žemiau skilčių rezultatai (vieta; skilties pavadinimas; baigimo laikas Marine Park; visas laikas)

1. „Mėlyni laivai“ – 4:00; 8:47.
2. „Geležiniai zuikiai“ – 4:27; 9:14.
3. „Vikrūs karšti oro balionai“ – 4:29; 9:16.
4. „Gražūs ratai“ – 4:56; 9:43.
5. „Lekiančios raketos“ – 4:57; 9:44.
6. „Revoliucijos riteriai“ – 5:07; 9:54.
7. „Bėgantys miškai“ – 5:30; 10:17.
8. „Greiti žirgai“ – nebaigė;

nebaigė.

9. „Sprogstantys judantys šali-gatviai“ – nebaigė; nebaigė.

Skiltims atvykus į „Paslapčių ieškonės“ pabaigos vietą, jos buvo pasveikintos Donato Ramanausko ir Paulitos Alinskienės ir pakviestos pasivašinti karštu maistu, kurį paruošė tėveliai savanoriai, vadovaujami Lino Alinsko. Kai atvyko septintoji skiltis „Bėgantys miškai“, visi išsirikiojo premijų įteikimui. (Dvi skiltys baigė tik dalį „Paslapčių ieškonės“, nes buvo per daug atsilikusių ir negalėjo baigti prieš 6 val. v.)

Pirmą vietą užėmusi skiltis „Mėlyni laivai“ laimėjo mažus, lengvus oro čiužinėlius. Antros vietos laimėtoja „Geležiniai zuikiai“ – aplink galvą nešiojamus elektrinius žibintuvus. Trečią vietą užėmusi skiltis „Vikrūs karšti oro balionai“ laimėjo specialius rankšluosčius, tinkamus išskylavimui.

Po to didelis būrys dalyvių ir vadovų išsirikiojo priekyje gražios, senos, apvalios svetainės ir nusifotografavo. O nuostabiausia buvo, kai visi sustojo į bendrą ratą sugiedoti skautišką maldą „Ateina naktis“. Po ilgos, sunkios dienos tiek dalyviams, jų palydovams, tiek stočių vadovams ar savanoriams tėveliams nesenorėjo, kad ji baigtųsi. Po giesmės vadovai ir savanoriai turėjo pasilikti ir sutvarkyti baigimo vietą, nugriauti laikinas pastoges, sudėti kepimo daiktus į automobilius. Tai buvo paskutinė proga pabendrauti.

Pirmadienis, birželio 13 d.

Bostoniečiai grįžo į mokslą ir darbus. Čikagiškiai ir clevelandiečiai atsirado „Amtrak“ Boston South Station ilgai kelionei atgal į namus. Torontiečiai irgi anksti pajudėjo, kaip ir New York grupelė. Dabar liko rašyti, rinkti nuotraukas bei video vaizdus, pildyti apklausas ir pagaltuoti, kur vyks kita „Paslapčių ieškonė“.

Svarbu paminėti visus savanorius, bet ypač sesę Paulitą Alinskiene ir brolių Romą Juozelskį, kurie atliko milžinišką skaičių pasiruošimo darbų. Be jų pagalbos nebūtų įvykęs šis nuostabus skautiškas įvykis. Ačiū jiems ir likusiems savanoriams.

Skiltis „Bėgantys miškai“: Brigita Alinskaitė (Boston), Darius Veršelis (Boston), Lukas Tamonis (Čikaga), Aras Klimas (Cleveland) ir Karina Viktoraitė (Čikaga).

Visi „Paslapčių ieškonės–Boston 2011“ dalyviai.

s. Vytenio Lietuvninko nuotraukos

Siekia padėti kitiems

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Ne paslaptis, kad Lietuva turi senas sąsajas su Lenkija – kadaise buvome viena jungtinė didžiausia valstybė Europoje. Pagaliau, pasakojama, lenkai net pakrikštijo lietuvius pagonis! Tačiau tiesa ir tai, kad lietuvių-lenkų santykiai per visą istoriją nebuvo itin šilti. Nelabai ir išeivijoje vieni su kitais bendraujame.

Vis dėlto malonių išimčių atsiranda. Štai žymios Strolių šeimos atžala Povilas žengė net jam pačiam netikėtu keliu – tapo lenkiškos radijo laidos „The Lady Aga Show” dalyviu bei prodiuseriu (beje, nemokėdamas lenkų kalbos!). P. Strolią pažįstame kaip smalsuolį, nenuoramą, gal todėl toks jo žingsnis labai ir stebina.

„The Lady Aga Show” projekto sumanytojai – iš Lenkijos atvykusi emigrantė Aga ir Amerikoje gimęs lietuvis Povilas. Agnes (Aga) Joanna Winczo gimė Žary mieste 1975 metais. Įdomu, jog Agos tėvas gimė Lietuvoje, tačiau, prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, šeima pabėgo į Lenkiją. Pačios Agos vaikystė prabėgo ligoninėse, mat tėvas buvo ligoninės direktorius, mama – gailėstin-goji sesuo. Nuo vaikystės ji šoka. Besimokydama gimnazijoje, lankė pramoginių šokių pamokas. Augdama medikų šeimoje, Aga pastebėjo vakarietiškos medicinos trūkumus ir pradėjo domėtis natūraliu gydymu. Būdama dvidešimties metų mergina keliavo į tolimąją Indiją – norėjo daugiau sužinoti apie indų mediciną, meditaciją, jogą.

Grįžusi į Lenkiją sulaukė pasiūlymo sukurti choreografiją tarptautiniam muzikiniam spektakliui „Viva La Cultura”. Kartu su 250 atlikėjų grupe Aga net trejus metus keliavo po visą Lenkiją. Vėliau Varšuvoje, prie Indijos ambasados, ji įkūrė šokių mokyklą. Mokykla, pastato savininko pageidavimu, mokė klasikinius indų šokius. Aga su savo mokiniais išgarsėjo tarp užsienio šalių diplomatų bei verslininkų, dažnai buvo filmuojama Lenkijos televizijos.

Imigravusi į JAV, Los Angeles ji susipažino su „Grammy” laureatu, prodiuseriu Robert Cutterela, kuris pasiūlė Agai bendradarbiauti, taip pat ir Povilui. Jie abu netrukus dalyvaus Robert statomoje lenkiškoje muzikinėje komedijoje. Tarp sumanymų yra ir daugiau bendrų kūrybinių projektų, tarp jų – parengti muzikos ir šokio spektaklį ir kitą vasarą jį parodyti Europoje.

Povilas gimė Čikagoje – išeivijos lietuvių „lopšyje” Marquette Park. Jis – vyriausias iš keturių sūnų. Strolios žinomi kaip muzikų šeima: Povilo senelis Juozas buvo kompozitorius, tėvas Faustas – chorvedys, dėdė Vytautas – fogotistas, dėdė Herkulis – smuikininkas. Povilas tęsia savo giminės tradicijas. Būdamas keturiolikos, jis pradėjo groti „Aide”. Orkestre išgrojo net aštuonerius metus. 1989 metais kartu su Dariumi Polikaičiu vyko į Lietuvą, kur dalyvavo garsiajame „Roko marše”. Muzikantą dažnai gali pamatyti grojantį ir dainuojantį lietuviškuose renginiuose. Radijas jam taip pat nesvetimas – keletą metų Povilas muzikavo labai populariojoje rytinėje radijo laidoje „The Mancow Show”. 2001 metais jis

išleido savo pirmąjį kompaktinį albumą „Ready to Snap”.

Nuo jaunystės Povilas domisi teigiamo mąstymo jėga („the power of positive thinking”), t. y. kaip savo minčių energiją pajungti gyvenimo kokybei gerinti. Šias žinias kaupė ir gilino universitete studijuodamas psichologiją bei filosofiją.

2011 metai Povilui – ypatingi. Strolių šeimos vardu buvo pavadinta viena Klaipėdos universiteto salė. Jis džiaugiasi jau metus trunkančia draugyste su Aga – gruodį tikisi paminti jų sukurtos „The Lady Aga Show” radijo laidos sukaktį.

Menininkus sudėtinga pagauti. Jie nuolat keliauja, repetuoja, koncertuoja... Aga ir Povilas – ne išimtis. Tačiau pagaliau užtikau juos jaučioje įrašų studijoje Čikagos priemiestyje Des Plaines.

Radijo studija – dar viena Povilo Strolios scena.

motyvacijai, sveikesniam gyvenimo būdui. Šiuo keliu einate ir jūs?

Aga: Kai mano tėvas mirė vos 50-ties pakirstas vėžio, mano susidomėjimas alternatyviais gydymo būdais ypač sustiprėjo. Galvojau – turi būti kitokios priemonės nei siūlomos tradicinės medicinos. Atsakymą suradau apsilankiusi Indijoje, kur neformaliai studijavau rytietišką filosofiją ir rytų gydymo tradicijas.

Povilas: Aš užtikau papildą, kuris yra puikiausias rytiškos ir vakarietiškos vaistų mišinys. Mano tėvas po infarkto jį sėkmingai vartojo – rezultatai stulbinantys. Nutarėme savo patirtimi, žiniomis ir meile teigiamam mąstymui pasidalinti su platesniu žmonių ratu. Daugeliui jau esame padėję sustiprinti savo sveikatos būklę, tarp jų – ir mano tėvui. Mūsų patarimų dėka daugeliui pavyko su-

Povilo Strolios asmeninio archyvo nuotr.

– **Aga, Tavo tėvelis gimė Lietuvoje, o karo metu su šeima pabėgo į Lenkiją. Galbūt save laikai lenkiškai kalbančia lietuve, kaip ir mūsų žymusis poetas Adomas Mickevičius?**

– Niekas mano vardo nėra linkniavęs viename sakinyje su Adomu Mickevičiumi! Save laikau lenke, tačiau kartu su Povilu kurdama muziką, kurioje skamba ir lietuviška poezija, jaučiu savo lietuviškas šaknis.

– **Povilai, kaip judu susipažinote?**

– Mūsų bendras draugas supažindino mus per socialinį tinklalapį „Facebook”. Iškart supratome, kad mus sieja daug dalykų.

– **„The Lady Aga Show” – koks jūsų laidos turinys?**

Aga: Laida susidaro iš dviejų dalių. Pradžioje – pluoštas įžanginių minčių, kurios sužadintų klausytojų mąstymą apie gyvenimą, jų pačių poreikius. Antroje laidos dalyje kalbu apie sveikatą – kaip padėti savo kūnui, kad būtume stiprūs ir išvengtume ligų. Dažnai sakome: „Esame tai, ką valgome.” Aš kalbu apie mitybą, patariu, kaip savo kūną išlaikyti jaunatvišku. Mūsų laidos pritraukia vis daugiau žmonių, kurie ieško kitokių gydymosi būdų. Klausytojų amžius – nuo 14-os iki 90-ties. Nuolat sulaukiame ir prašymų parūpinti jiems ankstyvesnių mūsų radijo laidų įrašų.

– **Lenkiška žiniasklaida Čikagoje, ypač radijas, skiria didelį dėmesį savipagalbai, meditacijai,**

reguluoti savo kraujotaką, atsikratyti įvairių skausmų, net sustabdyti vėžinius procesus, nevartojant tradicinių vakarietiškos vaistų. Mūsų laida atskleidžia nuostabius sveikatos ir savipagalbos šaltinius, apie kuriuos dauguma žmonių net nežino.

– **Aga, ar anksčiau esi turėjusi patirties dirbant radijo srityje?**

– Ne. Šią laidą pradėjome vesti pernai gruodį. Dieną prieš jos premjerą mums pasiūlė išpirkti pusvalandį eterijoje. Spontaniškai sutikome – taip gimė „The Lady Aga Show”.

– **Laidą vedate be komercinių skelbimų? Kas padengia radijo eterio nuomą?**

Povilas: Mes patys! Aš esu šios laidos koproduseris ir vyriausiasis inžinierius.

– **Tačiau lenkiškai tu nemoki?**

– Tas tiesa... Bet aš žinau, apie ką mūsų laidos yra, nes mes kartu jas redaguojame, kartu parenkame temas laidoms, kuriose nedalyvauja svečiai.

– **Ar negalvojate tokio žanro laidą pasiūlyti dviem kalbomis ir taip pritraukti platesnį klausytojų ratą?**

Aga: WPNA vadybininkas įspėjo, kad dvikalbės laidos nebūtų pats protingiausias žingsnis, nes stoties klausytojai nemoka angliškai.

Povilas: Ateityje norėtume turėti tokią laidą angliškai.

– **Judviejų laidos yra iš anksto įrašomos. Kokie tokio sprendimo privalumai, silpnybės?**

Povilas: Mes galime geriau pasi-

ruošti. Esant apkrautai dienotvarkei toks būdas mums prieinamiausias.

– **Tačiau tiesioginiame eteriye galėtumėte priimti klausytojų skambučius?**

Aga: Turime redakcijoje specialiai tam tikslui skirtą kiaurą parą dirbančią telefono liniją. Mūsų klausytojai skambina, kada jiems patogiu, ir išpasakoja savo bėdas, užduoda klausimus.

– **Tu, Povilai, esi neatsiejamas šio projekto dalyvis – nors ir nekalbi, atlieki muzikinius interpus, groji foninę muziką. Kartais ir lenkiškai dainuoj! Ar tai Tavo paties kūriniai bei improvizacijos?**

– Tak jest! 99 proc. to, ką groju eteriye, yra mano paties kūryba. Lenkiškai dainuosiu spektaklyje „Siedem Smiechow Glownych”, kurio premjera įvyks rugsėjo 9 d. Copernicus centre, esančiame šiaurinėje Čikagos dalyje. Jei įrašysite šio spektaklio pavadinimą „You Tube”, pamatysite ir Aga, ir mane. Mudu taip pat žadame koncertuoti ateinančią vasarą Lenkijoje per Europos futbolo čempionatą.

– **Dar nepradėjai studijuoti lenkų kalbos?**

– Be abejo, juk turiu išmokti taisyklingai ištarti „Szczebrzeszyn”! (Ščebžešinas – miestas Liublino vaivadijoje – R.M. L.)

– **Kokia sudėtingiausia užduotis ruošiantis laidai?**

– (Abu mano pašnekovai nusijuokia). Laiku ją įrašyti ir pristatyti į radijo stotį trečiadieniais prieš 7:30 val. v., kai ji turi nuskambėti eteriye!

– **Interneto dėka jūs turite klausytojų visur, ne tik Čikagoje?**

Povilas: Klausytojai už Illinois valstijos ribų džiaugiasi, nes jie tokių radijo laidų neturi. Kai kurie net entuziastingai jas įrašinėja. Arčiau gyvenantys turi galimybę dalyvauti mūsų rengiamuose seminaruose, kurie vyksta sekmadieniais 4 val. p. p. „DK” kavinėje (6140 West Belmont gatvėje, Čikagoje).

– **Tačiau judu neapsiribojate vien radijumi? Keliaujate su koncertais?**

Aga: Ką tik grįžome iš Los Angeles, kur Povilas koncertavo amerikiečiams. Buvo nuostabu! Gyvenau Los Angeles ketverius metus ir žinau Hollywood išlepinto klausytojo muzikinį skonį, tačiau koncerto dalyviai Povilą tiesiog išimylėjo! Jėga!

Povilas: Kol kas gastrolių metu savo radijo laidų nereklamuojame, tačiau tai žadame daryti ateityje.

– **Gal galvojate ir apie elektroninę svetainę?**

Aga: Be abejo, jau turime ir adresą www.v-elita.com. Tai bus bendras visų mūsų kūrybinių projektų tinklalapis.

– **Ar esate patenkinti savo darbu?**

Povilas: Tai, kad auga pasekėjų bendruomenė, mums yra didžiausias laimėjimas. O ir mes patys kasdien augame, stengiamės įveikti naujus iššūkius. Gyvenimas mums geras!

Aga: Jeigu kas iš skaitytojų susidomėtų mūsų veikla, mielai lauksime. Galite kreiptis telefonu (708) 645-6796. Mes transliuojame savo laidas trečiadieniais 7:30 val. v. per WPNA 1490 AM, o taip pat internetu www.WPNA1490am.com. Dėkojame „Draugo” redakcijai už suteiktą galimybę papasakoti apie savo veiklą.

Aleksandras Vasiljevas svajoja Vilniuje sukurti mados muziejų

LAIMA APANAVIČIENĖ

Kuri iš mūsų – moterų – nesidomi mada? Gal ne visada galime ar norime sekti mados vėjais, tačiau straipsnius apie madas paskaitome, pavartome ir žurnalus, ydan pasidomėtume, kokie tie mados vėjai pučia. Man asmeniškai labai patinka žiūrėti senas nuotraukas, o jose labiausiai akį traukia žmonių apsirengimas. Tad būdama Vilniuje negalėjau neaplankyti Taikomosios dailės muziejuje (Arsenalo g. 3A) mados parodos „Art deco stilius (1918–1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos. Juolab kad prieš pora metų Radvilų rūmuose vyko kartu su Lietuvos dailės muziejumi surengta lankytojams labai patikusi paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada, 1830–1900 m.“, apie kurią muziejaus kuratorė Julija Mušinskienė tada man rašė: „Tokio pasisekimo dar nebuvo. Turėjome pratešti muziejaus darbo valandas, tiek daug norinčių aplankyti šią parodą.“ Radvilų rūmuose tik kiek ilgiau nei tris mėnesius veikusią parodą aplankė per 24,000 lankytojų.

Džiaugdamasis parodos sėkme ir ypač norėdamas pradžiuginti Lietuvos moteris kolekcijos savininkas A. Vasiljevas sutiko atnaujinti bei papildyti šią parodą naujais rodiniais, o Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys pasiūlė parodai puikią erdvę – Taikomosios dailės muziejų. Abi šios parodos Vilniuje dar vyksta ir tęsis iki rugpjūčio 20 d.

Tad birželio pradžioje lankantis Vilniuje teko laimė pamatyti abi minėtas parodas. Į Taikomosios dailės muziejų išsiruošėme abi su J. Mušinskienė, kuri daug prisidėjo, kad šios abi parodos būtų parodytos žiūrovui. Savaimė suprantama, ekskursiją pradėjome nuo susipažinimo su karalienės Viktorijos valdymo laikotarpio (1837–1901) mada. Iš asmeninės A. Vasiljevo kolekcijos, kurią sudaro apie 10,000 eksponatų, buvo atrinkta apie 50 vyriškų ir moteriškų drabužių modelių ir per 100 įvairiausių aksesuarų – vėduoklių, skėčių, skrybėlių, papuošalų, rankinių, liemenių, korsetų, lornetų ir dar daug kitų, dabar jau užmirštų, drabužių priedų. Kai kurių jų pavadinimus sunku ir išversti – jų atitikmenų Lietuvoje nebuvo arba jų niekas nežinojo.

XIX a. pabaigoje drabužių madoje vyravo moderno stilius, kurio formavimąsi veikė Japonijos kultūra. Audinių spalvos švelnios, vyravo pasteliniai, peršviečiami vandens atspalvių tonai. Gamta taip pat „persimetė“ ant audinio – madingi tuo metu buvo gėlių motyvai – aguonos, vilkdalgiai, hortenzijos. Ar gali likti abejingas XIX a. 6–7 dešimt-

Šilkinio muslino čarlstono suknelė, siuvinėta biseriu ir strazdais. JAV, 1927.

Mados istorijos žinovas Aleksandras Vasiljevas. Šarūno Mažeikos nuotr.

mečių vakarinėms suknelėms, krinolinams iš taftos ar pasivaikščiojimams skirtoms suknelėms su turniūrais, dėvėtomis XIX a. 7–8 dešimtmečiais? Negalėjau atplėšti akių ne tik nuo suknelių audinių ir „fasonų“. Kai kurie drabužiai kiek įplyšę, audeklas kiek sudilęs, tačiau vis tiek visi jie tvarkingi ir gražūs. Kokio plonumo turėjo būti anų laikų moterų talijos ir kokio mažumo pėdos, avėjusios grakščius batelius! Neapleido mintis, kad į jas neįtilptų net dabartinės manekenės, o į batelius koją išprausti galėtų nebent Pelenė. Viktorijos laikų epochos suknelių liemens apimtis buvo vos 55 cm, lieknų moterų – 50 cm, pilnos moterys turėjo tilpti į 65 cm pločio per liemenį sukneles. Batsiuviai tais laikais moterims dažniausiai siūdavo 33–34 dydžio batus. Vidutinis moters ūgis siekė 1.50–1.60 m, vyrų – 1.70–1.75 m. Taigi, net turinčioms šiuolaikinės manekenės duomenis – 90-60-90 – moterys neįtilptų į Viktorijos laikmečio suknelę.

O jau korsetai! Kiek ten sagų, sagučių, kabliukų turėjo suknelės! Kiek laiko reikėdavo, kol jos suvarstydavo korsetą, užsegdavo visas sagutes, sukabindavo kabliukus? Dabartinės moterys negalėtų vilkėti tomis suknelėmis ne tik dėl jų dydžio – jos neturi laiko.

Iš Viktorijos laikotarpio patenki į pirmuosius XX amžiaus dešimtmečius. Skirtumas – didžiulis. 80 *art deco* stiliaus suknelių, daugiau kaip 200 aksesuarų, fotografijų ir tapybos darbų į Lietuvą atkeliavo iš Rygos dekoratyvinio meno ir dizaino muziejaus, o rudenį ši paroda bus rodoma Venecijoje. Paroda „Art deco stilius (1918–1939)“, sudaryta iš A. Vasiljevo rinkinių, skiriama priminti tarpukario (1918–1939) Europos madą ir jos pokyčius.

Art deco stiliaus terminas žinomas nuo 1925-ųjų – tais metais Paryžiuje veikė tarptautinė dekoratyviojo meno paroda. Šis laikotarpis – tai emancipacijos ir moterų išsilaisvinimo amžius. Vis labiau į gyvenimą skverbiasi kinas, o su juo ir to laikmečio dievaitės, Greta Garbo, Marlene Ditrich, kurios diktavo ir madą.

Apžiūrint parodą į akis krenta viena iš pirmų naujovių to laikotarpio mados srityje – tiesaus drabužio siluetas. Moterys tapo drąsesnės – nuogos rankos ir vos pridengta nugara – štai pagrindiniai *art deco* stiliaus bruožai pirmuoju jo raidos laikotarpiu. 1925 m. suknelės jau vos siekė kelius, o įsi-siūbavusi šokių banga su orkestrais, grojančiais regtaimus, fokstrotus, čarlstonus, įvedė į madą lengvą šilkinį apdarą, siuvinėtą biseriu pagal *art deco* dailininkų parengtus simetriškų formų, grakščiai plaukiančių linijų ir stilizuotų gėlių piešinius. O jau blizgučių blizgučių – kas turėjo puošti sodrių spalvų brangakmeniais, kas ne – naudojo bižuterijos blizgučius. Tad „blizgančių“ moterų buvo neįmanoma nepastebėti šokių aikštelių prieblandoje. O kur dar ryškus grimas, ilgi perlų vėriniai, diademos, segės, įvairiausių spalvų šilkinės kojinės, stručių plunksnų boa, mažutės kepuraitės ir atvira avalynė.

Jei kada vartėte senus savo giminės albumus, tikriausiai prisimenate, kad ir mūsų prieškario ponios taip pat neatsiliko nuo tuometinės mados –

ilgus perlų vėrinius, tiesaus kirpimo suknelę, nedidelę skrybėlaitę galima dažnai pamatyti to meto lietuvaičių nuotraukose.

Du dešimtmečius tarpukariu gyvavusio *art deco* stiliaus atsiradimą lėmė gyvenimo po Pirmojo pasaulinio karo aplinkybės, o užgniaužę prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas.

„Džiaugiuosi, kad galiu Lietuvai padovanoti savo kolekcijos parodą ir taip padėti muziejui pritraukti lankytojų. Ši mados paroda skirta visiems intelektualiams lietuviams ir turistams, norintiems gauti estetinį pasitenkinimą – tai spalvų ir grožio terapija“, – per 35 metus sukauptos kolekcijos eksponatus pristatė rusų mados istorikas A. Vasiljevas.

Trumpai apie Aleksandrą Vasiljevą

Plačiai žinomas mados istorikas, teatro dailininkas, kolekcininkas Aleksandras Vasiljevas yra daugelio knygų, albumų, parodų projektų, kelių dokumentinių filmų apie mados kryptis ir pokyčius autorius, veda laidą vienoje iš Rusijos televizijų, rengia seminarus ir skaito paskaitas. Gimęs 1958 m. Maskvoje, A. Vasiljevas būdamas 24-erių emigravo į Paryžių, bet sako jaučiantis stiprų ryšį su Vilniumi – jo senelio brolis buvo vienas iš Pavilnio rajono kūrėjų, čia išlikusiame name mados istorikas dažniausiai apsigyvena atvykęs į Vilnių.

Parodos „Karalienės Viktorijos laikų mada, 1830–1900 m.“ eksponatas.

Pasak kolekcijos savininko A. Vasiljevo, savo kolekciją jis rinko 35 metus. Tinkamų eksponatų savo kolekcijai jis dairosi aukcionuose. Jie vyksta London, Paryžiuje, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Viešėdamas Vilniuje, A. Vasiljevas visuomet nueina į ant Tauro kalno buvusiuose Profsajungų rūmuose vykstančius sėdaikčių turgelius.

Taikomosios dailės muziejų kolekcininkas laiko puikia vieta savo mados kolekcijai rodyti ir svajoja kada nors Vilniuje įkurdinti Mados muziejų, kurį lankytojų turistai iš viso pasaulio.

Biseriu siuvinėtas flapper stiliaus rankinukas. XX a. 3 dešimtmetis.

Paruošė Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@aol.com

MŪSŲ STALUI

Vasaros uogos – serbentai

Lietuvoje serbentai yra labai populiariūs, auginami kone kiekviename sode. Žmonės jau nuo seno žinojo, kad tai – labai vertingos uogos. Amerikoje serbentai iki šiol nėra populiariūs, nors paskutiniu metu vis labiau pradedama kalbėti apie juodųjų serbentų galią, siūloma gerti jų sultis. Serbentai labai gajūs, juos nesunku auginti, jie nereikalauja jokios priežiūros.

Juodieji serbentai

Naudingų medžiagų, vitaminų ir mineralų juoduosiuose serbentuose yra kur kas daugiau nei daugelyje kitų uogų. Todėl šie serbentai yra laikomi sveikos ir racionalios mitybos produktu, stiprinančiu imunitetą ir padedančiu sveikti.

Juodieji serbentai vadinami naudingųjų medžiagų ir vitaminų lobynu, nes jų uogos turi vitaminų B, P, E, K, karoteno (vitamino A), pektinų, cukraus, fosforo rūgšties, rauginių medžiagų, eterinio aliejaus, fosforo druskų, geležies, kalio. Juose tiek daug vitamino C, kad, norint organizmą aprūpinti askorbo rūgšties paros kiekiu, pakanka kiekvieną dieną suvalgyti tik 20 uogų.

Juodųjų serbentų lapuose, be vitamino C, yra fitoncidų, magnio, mangano, sidabro, vario, švino, sieros.

Šie serbentai – nuostabi profilaktikos priemonė nuo širdies ir kraujagyslių sistemos problemų, Alzheimerio ligos ir net piktybinių auglių. Yra žinoma, kad juodieji serbentai užkerta kelią diabeto vystymuisi, regos problemoms ir pagyvenusių žmonių intelektualinių gebėjimų nusilpimui. Juodieji serbentai taip pat naudingi sergantiems inkstų, kepenų ir kvėpavimo takų ligomis. Šių uogų nereikėtų pamiršti kamuojant progresuojančią aterosklerozę.

Uogų nuoviras padeda varginant hipertonijai, mažakraujystei, gastritui, skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligei, kraujuojant dantenoms. Jeigu kamuoja stiprus kosulys, patariama vartoti juodųjų serbentų sulčių, medaus ir cukraus mišinio. Kadangi juodieji serbentai – puikus antiseptikas, jie padeda įveikti anginą, jei gerklė skalaujama jų sultimis,

skiestomis vandeniu.

Juodųjų serbentų lapai turi daugiau vitamino C nei uogos, todėl vartojami kaip tonizuojamoji, priešūdegiminė, priešreumatinė, šlapimo varomoji ir valomoji priemonė. Juodųjų serbentų lapai puikiai tinka ir sergant širdies bei kraujagyslių ligomis, gastritu, podarga.

Gydymo tikslais dažniausiai pasitelkiami lapų antpilai. Jie pašalina

iš organizmo purinų ir šlapimo rūgšties perteklių, yra švelni laisvinamoji priemonė, taip pat skatina prakaito išsiskyrimą, padeda sutrikus medžiagų apykaitai.

Juodųjų serbentų lapai – labai kvapūs, todėl nepakeičiami konservuojant, sūdant, marinuojant. Stiprus ir sodrus šių uogų kvapas yra naudingas ir daržui ar sodui, nes daugelis kenkėjų nemėgsta šio aštraus kvapo.

Tačiau, kaip ir viską, serbentus reikia naudoti saikingai, nepadauginant. Ilgalaikis jų vartojimas gali padidinti kraujo krešumą. Dėl didelio kiekio vitamino K ir fenolio junginių šių uogų nepatariama vartoti sergantiems tromboflebitu.

Baltieji serbentai

Nors patys populiariausi yra juodieji serbentai, daugelis sodininkų mielai augina ir baltuosius, kurie yra saldesni už raudonuosius. Baltieji serbentai pagal savo biologinį vys-

tymąsi gerokai skiriasi nuo juodųjų, o štai nuo raudonųjų – labai nežymiai.

Baltųjų serbentų uogos – ne tokios švelnios ir gležnos kaip juodųjų, tai joms leidžia ilgesnį laiką kyboti ant krūmų ir nenubyrėti iki vėlyvo rudens. Baltųjų serbentų derlingumas kur kas didesnis nei juodųjų, tad šių uogų nuo vieno krūmo galima prisirinkti gerokai daugiau. Šių krū-

mų pranašumas ir tas, kad ant jų niekada neišsitaISO serbentų erkės – pats didžiausias juodųjų serbentų krūmų kenkėjas. Baltieji serbentai turi tokią šaknų sistemą, jog jie nebijo sausros ir vienodai gerai brandina uogas tiek sausą, tiek lietingą vasarą.

Gyvuoja posakis, kad anūkams sodinami juodieji serbentai, vaikams – raudonieji, o sau – baltieji. Ir išties tiems, kurie jau turi anukų, patys naudingiausi bus baltieji serbentai, nes jie, neturėdami dažomųjų medžiagų, nesukelia alerginių reakcijų, gerina kraujo sudėtį ir padeda visaverčiam širdies darbui.

Baltuosiuose serbentuose esantis vitaminas C žmogaus organizme veikia kaip fermentinių procesų skatintojas. Moksliniai tyrimai atskleidė, kad serbentai padeda skatinti medžiagų apykaitos procesą jau po 1,5 valandos po jų suvalgymo.

Tai, kad baltuosiuose serbentuose gausu vitamino E, daro juos beveik jaunystės eliksyrą. Be to, ser-

bentai – puiki priemonė nuo sklerozės, jie taip pat stabdo senėjimo procesus, saugo organizmą nuo laisvųjų radikalų, kataraktos, gerina reprodukcinę organizmo funkciją. Jeigu organizmui trūksta vitamino E, odoje išryškėja senatvinės pigmentinės dėmės. Serbentai gali padėti šį trūkumą įveikti.

Kasdien suvalgant vos šaukštą baltųjų serbentų galima gerokai su-

stiprinti imunitetą ir ilgus metus išsaugoti sveikatą. Juos su šakelėmis galima susišaldyti žiemai.

Raudonieji serbentai

Jų gydomosios savybės labai panašios į baltųjų serbentų, tik jų uogos yra rūgštesnio skonio. Raudonųjų rūgščiųjų veislių serbentus valgome šviežius, galima konservuoti su medumi, tik nereikia jų virti. Juose ypač daug pektinų – medžiagų, kurios skrandyje bei žarnyne išbrinksta ir virsta puikiu toksinių medžiagų sugėrėju. Be to, pektinai padeda šalinti iš organizmo cholesterolio perteklių. Raudonų serbentų uogomis gydomi spazminiai kolitai, jos skatina šlapimo rūgšties druskų šalinimą iš organizmo. Liaudyje šios uogos vartojamos prakaitavimui sukelti karščiuojant.

Parengta pagal „Sveikata iš sodo“

Lietuviški maisto produktai: jei gyvenate ne Čikagoje

Atkelta iš 5 psl.

Šiokių tokių problemų sukelia greitai gendantys maisto produktai, pvz., silkė ar kitokia žuvis. Ją galima išsiųsti į pakuotes įdėjus sauso ledo, tačiau, perkant mažus kiekius, tai gali būti brangoka. Vėlų rudenį ar žiemą žuvis per naktį paprastai pasiekia užsakovą neatšilusi, jei siunčiama greituoju paštu.

Kiek metų begyventume Amerikoje, vis tiek smagu, kai tiek švenčių, tiek paprastą dieną ant savo stalo galime padėti lietuviškos duonos riekę, ją užtepdami lietuvišku svies-

tu, pasikepti tikrų lietuviškų žemaitiškų blynų ar per kelias minutes išsivirti lietuviškos sriubos. Dažnas mūsų, eidamas į svečius, mielai nusi-neš lietuviškų saldinių dėžutę ar išpūdingą šakotį. Šiandien lietuviškų maisto produktų Amerikoje yra daug. Tiek mes, tiek lietuviškos par-duotuvės padarysime viską, kas įmanoma, kad jų netrūktų ant jūsų stalo, kokioje valstijoje begyventumėte. Skanaus!

Angelė Kavakienė – „Food Depot International“ prezidentė.

SPYGLIAI

Ar tiesa, kad jus vakar apvogė?
– Taip. Atėmė laikrodį ir pinigine.
– Tačiau juk jūs visada nešiojate pistoletą.
– Dėkui Dievui, jie jo nerado.

Kameroje.
– Už ką pasodino?
– Tik iš dalies pavyko įgyvendinti didžiausią gyvenimo svajonę.
– Kokią?
– Apiplėšti banką ir palikti ten uošvienės pirštų antspaudus. Banką apiplėšiau, na, o uošvienės apgauti nepavyko.

– Vakar mane užpuolė plėšikas, tačiau viskas baigėsi laimingai.
– Kaip tai?
– Jis mane apieškojo, išvertė mano tuščias kišenes, atsiduso ir davė du litus.

Žmona sako profesoriumi:
– Man atrodo, kad į mūsų bibliotekos kambarį įsiveržė vagis. Profesorius susidomėjęs:
– Įdomu, ką jis nori perskaityti?

Bernardinai.lt

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

Prezidentė pasveikino JAV vadovą 50-ojo jubiliejaus proga

Vilnius (ELTA) – Gimtadienio išvakarėse Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė išsiuntė sveikinimą Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentui Barack Obama. JAV vadovas savo penkiasdešimtąjį jubiliejų švęs rugpjūčio 4-ąją.

„Nuoširdžiai sveikinu Jus penkiasdešimtojo jubiliejaus proga. Jums ir Jūsų šeimai linkiu daug laimės ir visokeriopos sėkmės, o Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir visiems Ame-

rikos žmonėms – ilgų gerovės ir klestėjimo metų“, – rašoma Lietuvos vadovės sveikinimo laiške JAV prezidentui.

Prezidentė D. Grybauskaitė ir JAV prezidentas B. Obama yra susitikę Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje New York, NATO viršūnių susitikime Lisabonoje ir Vidurio Europos valstybių prezidentų susitikime Varšuvoje.

KAM nerimauja dėl Karaliaučiaus ginklavimo

Vilnius (BNS) – Rusijos žiniasklaidai pranešant, kad Karaliaučiaus srityje iki metų pabaigos bus įkurdintos moderniausios rusiškos priešlėktuvinės, priešraketinės gynybos sistemos S-400, Lietuvos karšto apsaugos ministerija (KAM) teigia nerimaujanti dėl šio regiono ginklavimo ir pabrėžia, kad Lietuva turi skirti ypatingą dėmesį savo gynybai.

Rusijos naujienų agentūra „Interfax“, remdamasi neoficialiais šaltiniais, rugpjūčio 2 d. pranešė, kad šiame Rusijos regione atsiras dvi S-400 baterijos, kurios turėtų užtikrinti

oro erdvės apsaugą pasienyje su Lenkija ir Lietuva.

„BNS šiuo atveju remiasi neoficialia informacija, tačiau jeigu ji pasitvirtintų, kreiptumės į Rusiją oficialaus paaiškinimo. Prisiminkime, kad Lisabonos deklaracijoje NATO ir Rusija pabrėžė, kad viena kitos nemato priešininkėmis, nors Rusijos karinėje doktrinoje išlieka neigiamas NATO vertinimas“, – komentavo KAM Euroatlantinio bendradarbiavimo departamento direktorius Vaidotas Urbelis.

Baltarusijoje ir Rusijoje išduota gerokai daugiau vizų nei pernai

Vilnius (BNS) – Per pirmąjį šių metų pusmetį Lietuvos diplomatinį atstovybių Baltarusijoje pareigūnai išdavė 59 proc., o Rusijoje – 20 proc. daugiau vizų nei per tą patį laikotarpį pernai, teigia Užsienio reikalų ministerija (URM). URM teigimu, šių metų pradžioje atsižvelgiant į augantį vizų poreikį buvo sustiprinti atstovybių konsuliniai padaliniai kaimyninėse valstybėse, pirmiausia ambasadoje Minske – čia išduodama dau-

giausia vizų iš visų šalies diplomatinė atstovybių. Antra pagal išduotų vizų skaičių yra Lietuvos ambasada Maskvoje. Iš viso per pastaruosius keturis mėnesius diplomatinėse atstovybėse Rusijoje išduota daugiau kaip 64 tūkst., Baltarusijoje – daugiau kaip 60 tūkst. vizų.

Liepą sumažėjusį vizų skaičių, diplomatų teigimu, galėjo lemti sunkėjanti Baltarusijos gyventojų ekonominė padėtis.

Varėna sieks tapti kurortine vietoje

Vilnius (BNS) – Miškais ir etnografiniais kaimais garsėjančio Varėnos rajono Dzūkijoje valdžia pasiryžusi siekti kurortinės teritorijos statuso, sako rajono meras Elvinas Jankevičius. „Mes sieksime kurortinės teritorijos statuso. Pas mus yra pa-

lanki terpė vystyti turizmą, mūsų teritorija labai miškinga ir turtinga gamtos atžvilgiu, didžiulis etnokultūros paveldas, taip pat M. K. Čiurlionio gimtinė. Yra gili tradicija, be to, mūsų rajone yra Dzūkijos nacionalinis parkas“, – sakė meras.

Oslo komunalinės tarnybos rugpjūčio 3 d., trečiadienio, rytą ėmėsi darbo, kad surinktų tonas gėlių, kurias prie liuteronų katedros Norvegijos sostinėje padėjo miesto gyventojai, norėdami pagerbti liepos 22-osios žudynių aukų atminimą. EPA-ELTA nuotr.

Prasidėjusiam teisme H. Mubarak paneigė visus kaltinimus

Kairas (ELTA) – Buvęs Egipto prezidentas Hosni Mubarak teismo Kaire pradžios dieną paneigė visus jam pateiktus kaltinimus, praneša BBC. Buvęs Egipto prezidentas į teismo salę esančią kamerą atvyko gulėdamas ligoninės lovoje su ratukais, sukeldamas visų teismo proceso stebėtojų nuostabą. Teisme bus nagrinėjamos H. Mubarak ir jo sūnų, kurie taip pat paneigė jiems pateiktus kaltinimus, bei buvusio vidaus reikalų ministro ir dar šešių pareigūnų bylos. H. Mubarak iš prezidento posto buvo nuverstas per vasario

mėnesį prasidėjusius masinius protestus. Jam yra pateikti kaltinimai dėl korupcijos ir nurodymo žudyti protestuotojus. Jam gresia mirties bausmė.

Apie 3 tūkst. kareivių ir policijos pareigūnų buvo dislokuoti policijos akademijoje, kur vyksta teismas. Anksčiau buvo pranešta, kad teismas vyks Kairo susirinkimo centre, tačiau dėl saugumo sumetimų valdžia nusprendė, kad bylų nagrinėjimo vieta turėtų būti perkelta į policijos akademijoje įrengtą teismo salę.

Japonijos Fukušima jėgainėje – didžiausias radiacijos lygis

Tokijas („Interfax“/BNS) – Per drebėjimą ir cunamį pavasarį smarkiai apgadintos Japonijos Fukušima 1-osios atominės elektrinės operatorė bendrovė TEPCO paskelbė, kad virš jėgainės užregistravo 10 tūkst. milisivertų per valandą radiacijos lygį. Tai – didžiausias rodiklis nuo nelaimės kovo 11 dieną, praneša Japonijos žiniasklaidos priemonės. TEPCO apribojo prieigą prie taršos vietos ir artimiausių statinių, patys darbinin-

kai, atlikę matavimus, gavo 4 milisivertų radiacijos kiekį.

TEPCO mano, jog aukštą vamzdžių radioaktyvumą sąlygojo tai, kad kitą dieną po nelaimės jais buvo leidžiamas susikaupęs radioaktyvus oras iš sugadinto pirmojo energetinio bloko. Bendrovė-operatorė taip pat pranešė apie aukštą 4 tūkst. milisivertų radiacijos lygį vieno iš sugriautų energetinių blokų viduje ir 1 tūkst. milisivertų išorėje.

Irako gyventojai nori nutraukti JAV pajėgų buvimą šalyje

Dubajus („Interfax“/BNS) – Daugiau kaip 2,5 mln. Irako piliečių pasirašė kreipimąsi į šalies vyriausybę ir parlamentą, reikalaudami, kad Irako valdžia nutrauktų Amerikos kariuomenės buvimą šalyje, pranešė Irako televizijos kanalas „Al Iraqiya“.

Kreipimesi į šalies politinę vadovybę sakoma: „Paklauskite visuomenės balso, ji reikalauja, kad Ame-

rikos pajėgos išeitų ir būtų atsisakyta pratęsti jų buvimą šalies teritorijoje.“

Pagal strateginį Bagdado ir Washington, DC susitarimą, JAV kariuomenė turi palikti Iraką iki šių metų gruodžio pabaigos, bet šalyje toliau dirbs daug Amerikos karinių patarėjų, kurie mokys Irako kareivius.

Pakistanas apribojo JAV diplomatų keliones šalyje

Washington, DC (ELTA) – JAV ambasadorius Pakistane Cameron Munter praėjusią savaitę buvo laikinai sulaikytas Islamabado oro uoste, kur jis ruošėsi skristi į Karačį. Pasak valstybės departamento atstovo, C. Munter neturėjo pažymėjimo, kurį Pakistano valdžios nurodymu nuo šiol

privalės išgyti visi JAV diplomatai.

Anot valstybės departamento atstovo, Pakistano vyriausybė praėjusią savaitę pranešė JAV dėl kelionių apribojimų. Paklaustas, dėl kokių priežasčių buvo įvesti šie apribojimai, atstovas patarė pasiteirauti Pakistano vyriausybės.

Italija ketina uždrausti viešumoje dėvėti burkas

Roma (ELTA) – Italijos parlamento komitetas priėmė įstatymo projektą, kuris uždraustų moterims viešumoje dėvėti veidus dengiančius šydus, praneša BBC. Įstatymo projektas, kurį remia ministro pirmininko Silvio Berlusconi centro dešiniųjų koalicija, uždraustų dėvėti burkas, nikabus ar kitus veidą paslepiančius galvos apdangalus. Parlamentas dėl

įstatymo projekto balsuos po vasaros pertraukos. Belgija ir Prancūzija jau uždraudė viešumoje nešioti visiškai veidą paslepiančius šydus.

Jei įstatymas bus priimtas, pažeidėjams gresia 150–300 eurų bauda ir viešieji darbai. Bauda žmogui, verčiančiam kitą dėvėti šydą, sieks 30 tūkst. eurų ir iki 12 mėnesių laisvės atėmimo.

Rusija JAV rezoliuciją vadina nepavykusia viešųjų ryšių akcija

Maskva (ELTA) – Maskva rugpjūčio 1 d. užsipuolė JAV rezoliuciją, kuria Rusija raginama „išvesti savo okupacines pajėgas iš Abchazijos ir Pietų Osetijos“, ir pavadino ją neapgalvota „viešųjų ryšių akcija“.

JAV Senatas liepos 29 dieną vieningai priėmė rezoliuciją, kuria Rusija raginama gerbti Gruzijos teritorinę neliečiamybę ir atitraukti ka-

rius iš Abchazijos ir Pietų Osetijos.

„Teiginiai, kad Rusija tariamai ‘okupavo’ Abchaziją ir Pietų Osetiją, neturi nei faktinio, nei teisinio pagrindo“, – sakė Rusijos užsienio reikalų ministerijos atstovas.

Gruzija teigiamai priėmė JAV rezoliuciją ir tvirtino, kad dokumentas padėjo „rimtą pagrindą ateities veiksams“.

VERSLO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loretatim@gmail.com

LIETUVA

Lietuvos darbo biržos 2011 m. liepos pradžios duomenimis, šalyje šiuo metu yra registruota 227,6 tūkst. bedarbių. Iš jų 25,3 tūkst. turi aukštąjį išsilavinimą. Pirmąjį šių metų ketvirtį tokių buvo 29,1 tūkst. Anot darbuotojų paieška užsiimančių įmonių atstovų, mažėjantis bedarbių su aukštuoju išsilavinimu procentas – tai ženklas, kad darbo rinka pamažu atsigauna.

Lietuvos Finansų ministerijai pavaldi Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI) praneša, kad vykdant struktūrines pertvarkas šiemet bus atleista apie 100 darbuotojų – galutinis skaičius bus žinomas spalio pradžioje. Numatyta, kad šiemet mokesčių administravimui bus panaudota 80 mln. Lt mažiau nei 2008 metais: VMI asignavimai 2008 m. sudarė 244,731 mln. Lt, o šiemet – 164,641 mln. Lt. Iš viso nuo 2008 metų iki šių metų VMI darbuotojų skaičius sumažėjo 460 žmonių – iki 3,500.

Liepos mėnesį AB „Klaipėdos nafta“ į tanklaivius perkrovė 614 tūkst. tonų naftos produktų, 2 proc. mažiau nei 2010 metų liepą, kai buvo perkrauta 629 tūkst. tonų naftos produktų. Į terminalo talpyklas šių metų liepą bendrovė perkrovė 624 tūkst. tonų naftos produktų, 12 proc. daugiau nei 2010 metų liepą (555 tūkst. tonų). Bendrovės pajamos šiemetinę liepą buvo 9,7 mln. litų (2,8 mln. eurų) – 18 proc. didesnės nei pernai per tą patį laikotarpį. Tuo tarpu bendrovės pajamos per 2011 m. septynis mėnesius išaugo iki 90,2 mln. litų (26,1 mln. eurų) – 25 proc. didesnės nei pernai per tą patį laikotarpį (2010 m. septynis mėnesius – 72,1 mln. litų (20,9 mln. eurų)).

Nuo šiol internetu galima įsteigti uždarają akcinę bendrovę, turinčią neribotą skaičių steigėjų, esančių bet kuriame pasaulio krašte. Lietuvos Registrų centras praneša, kad registruojantiems naujas įmones internetu taip pat nebeliko reikalavimo verslą steigti tik steigėjui nuosavybės teise priklausančiose patalpose. Šiuo metu bet kuris nekilnojamojo turto savininkas gali internetu duoti sutikimą steigiamos įmonės buveinės įsikūrimui jo valdose. Visi įmonių steigimo ir sutikimo naudoti patalpas steigiamos įmonės buveinei veiksmai atliekami Registrų centro savitarnos sistemoje adresu www.registrucentras.lt/savitarna/. Įmo-

nės steigimo dokumentus elektroniniu parašu steigėjai taip pat pasirašo internetu, t. y. būdami bet kurioje šalies ar pasaulio vietoje. Be verslo įmonių steigimo, į elektroninę erdvę žadama perkelti ir nevyriausybinių organizacijų steigimą bei registravimą.

Rugpjūčio 1 d. veiklą oficialiai pradėjo naujoji bendrovė „Lietuvos energija“, įsteigta sujungus anksčiau veikusias AB „Lietuvos energija“ ir AB Lietuvos elektrinę. Šių dviejų bendrovių jungimas užbaigė gamybos bloko formavimo procesą. Naujoji bendrovė galutinai perėmė visą sujungiamų įmonių turtą, teises ir pareigas. Joje šiandien dirba 501 darbuotojas. Tarp svarbiausių „Lietuvos energijos“ projektų – 9-ojo bloko statyba. Šiuo metu jau atlikta daugiau kaip 90 proc. statybos projekto darbų. Artimiausiu metu numatoma pradėti bloko įrengimų bandymų ir derinimo etapą. Planuojama, kad „Lietuvos energijos“ akcijomis biržoje bus pradėta prekiauti nuo šio rugsėjo.

AB „Utenos trikotažas“ pardavimai antrąjį šių metų ketvirtį sudarė 14,1 mln. Lt (4,1 mln. EUR) ir buvo 10,4 proc. mažesni palyginti su 2010-ųjų tuo pačiu laikotarpiu. Nuo metų pradžios pardavimai siekė 29,1 mln. Lt.(8,4 mln. EUR) ir buvo 3,4 proc. mažesni nei prieš metus. Pasak „Utenos trikotažo“ generalinio direktoriaus Nerijaus Vilūno, bene didžiausią įtaką bendrovės rezultatams turėjo medvilnės žaliavos kainos augimas. Nuo praėjusių metų vidurio iki rekordinių aukštumų brangusi medvilnės žaliava lėmė ženkliai išaugusią iš medvilnės gaminamų drabužių savikainą.

Europos Sąjungos statistikos agentūros „Eurostat“ duomenimis, šių metų birželį, palyginti su gegužę, gamintojų kainos tiek euro zonoje, tiek ES išliko ramios. Gegužę jos sumažėjo 0,2 proc., o visoje ES – 0,3 procento. Šių metų birželį, palyginti su tuo pačiu 2010 m. mėnesiu, gamintojų kainos euro zonoje padidėjo 5,9 proc., o ES – 6,9 proc. Lietuvoje birželį, palyginti su ankstesniu mėnesiu, gamintojų kainos nepakito, o per metus padidėjo 9,2 proc. Turimais ES valstybių narių duomenimis, labiausiai gamintojų kainos šiuo laikotarpiu padidėjo Latvijoje (1,3 proc.), Kipre ir Rumunijoje (po 0,6 proc.), o labiausiai sumažėjo Airijoje (-1,2 proc.), Danijoje, Vengrijoje (-0,7 proc.).

Statybos srityje artimiausiais mėnesiais 32 proc. įmonių vadovų numato statybos darbų užsakymų daugėjimą, 15 proc. – mažėjimą. Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, sumažėjo įmonių vadovų, ketinančių didinti darbuotojų skaičių. Tai padaryti žada 28 proc. įmonių vadovų (prieš mėnesį – 43 proc.), 14 proc. žada darbuotojų skaičių mažinti. Kainų didėjimą statybos srityje artimiausiu metu numato 40 proc. įmonių vadovų, 5 proc. žada kainų mažėjimą. Tačiau darbų apimtis liepos mėn. šiek tiek padidėjo.

PASAULIS

Didžiausias pasaulyje greitojo maisto restoranų tinklas „McDonald’s“ užsimojo kasdien Kinijoje atidaryti po naują restoraną ir taip aplenkti varžovus. „McDonald’s“ tikisi įveikti varžovę „Yum! Brands“ ir užimti pirmąją vietą didžiausios Azijos ekonomikos rinkoje, kurioje greitajam maistui išleidžiamų pinigų sumos sparčiai auga. Iki 2013 m. „McDonald’s“ užkandinių skaičių Kinijoje planuojama padidinti nuo 1,300 iki 2,000. „McDonald’s“ šiemet Kinijoje ketina įdarbinti 50,000 naujų darbuotojų, iš jų 1,000 – aukštąjį išsilavinimą turinčių specialistų, iš kurių bus ugdomi nauji tinklo vadybininkai.

JAV Atstovų rūmai, likus vos dienai iki galimo nemokumo, patvirtino siūlymą padidinti didžiausios pasaulio ekonomikos skolos mažiausiai 2,1 trln. JAV dol., o federalines išlaidas sumažinti bent 2,4 trln. JAV dol. Už siūlymą balsavo 269 Atstovų rūmų nariai, prieš – 161. Jei skolinimosi riba nebūtų padidinta, JAV jau rugpjūčio antrą pasiektų dabar nustatytas 14,3 trln. JAV dol. lubas. Šį sprendimą dar turi patvirtinti ir JAV Senatas.

JAV vartotojų išlaidos birželį, palyginti su balandžiu, smuko 0,2 proc. – pirmą kartą per dvejus metus, pranešė JAV Prekybos departamentas. Analitikai spėjo, kad išlaidos per mėnesį padidės 0,1 procento. Pasak žinovų, išlaidos neauga dėl aukšto nedarbo lygio ir lėčiau nei vartojimo kainos augančio darbo užmokesčio. Darbo užmokestis birželio mėnesį ūgtelėjo 0,1 proc., o santaupų norma sustiprėjo nuo 5 proc. balandį iki 5,4 procento. Bazinė mėnesio infliacija, apskaičiuota neatsižvelgiant į kuro ir maisto kainas, birželį, kaip ir gegužę, siekė 0,3 procento. Metinė infliacija, Darbo departamento paskelbtais duomenimis, sudarė 3,6 proc., o metinė bazinė infliacija – 1,6 proc.

Rusijos naftos perdirbimo įmonės per septynis šių metų mėnesius gavo 146,138 mln. tonų žaliavos – 4,7 proc. daugiau nei pernai tuo pat metu, pranešė Rusijos energetikos ministerija, remdamasi išankstiniais duomenimis. Liepą tiekimas siekė 21,876 mln. tonų. Susivienijimo „Rosneft“ naftos perdirbimo įmonės Rusijoje šiemet sulaukė 29,211 mln. tonų (praėjusį mėnesį – 4,582 mln.), „LU-Koil“ – 26,404 mln. tonų (3,981 mln.), „Gazprom neft“ – 18,058 mln. tonų (2,912 mln.), TNK-BP – 14,06 mln. tonų (2,048 mln.), „Surgutneftegaz“ – 12,38 mln. tonų (1,8 mln.) žaliavos.

Bankininkystės milžinė HSBC rugpjūčio 2 d. pranešė ketinanti iki 2014 metų pasamdyti 15 tūkst. naujų darbuotojų, siekiant plėstis sparčiai augančiose besivystančiose rinkose. Pirmąjį šių metų pusmetį bankas Azijoje jau sukūrė 3 tūkst. naujų darbo vietų. Tuo tarpu dieną prieš bankas pranešė, jog iki 2013 metų visame pasaulyje atleis iki 30 tūkst. darbuotojų. Pirmiausia bus atleista 5 tūkst. darbuotojų JAV, Didžiojoje Britani-

joje, Prancūzijoje, Lotynų Amerikoje ir Artimuosiuose Rytuose. HSBC pradėjo veikti 1865 metais Honkonge ir Šanchajuje, jo akcijomis prekiaujama Londono ir Honkongo biržose.

Lenkijos darbo agentūros pirmąjį pusmetį užregistravo 403,5 tūkst. darbo pasiūlymų, arba 26 proc. mažiau nei tuo pačiu laikotarpiu pernai, pranešė šalies Darbo ministerija. Šis skaičius yra mažiausias nuo 2003 metų. Viena iš tokio smukimo priežasčių gali būti ta, kad pagal naujus įstatymus, darbdaviai privalo raštu pateikti agentūroms darbo pasiūlymą; anksčiau pakakdavo elektroninės žinutės arba telefono skambučio, sakoma dienraštyje. Taip pat sumažėjo užimtumas kai kuriose srityse, tokiose kaip transporto ir statybų. Jei tai tęsis, nedarbo lygis Lenkijoje gali viršyti 2011 m. biudžete numatytus 10,9 proc.

Japonijos automobilių gamintojos „Toyota Motor“ grynasis pelnas balandžio-birželio mėnesiais krito 99 proc. iki 1,16 mlrd. jenų (14,9 mln. JAV dol.). Pasak įmonės, pelno smukimą lėmė kovo mėnesį šalį sukrėtusios gaivalinės nelaimės, dėl kurių sutriko gamyba. Veiklos nuostoliai praėjusį ketvirtį sudarė 108 mlrd. jenų, tuo tarpu metais anksčiau veiklos pelnas sudarė 211,6 mlrd. jenų. „Toyota“ galvoja, kad gamyba visiskai atsigaus iki metų pabaigos. Balandžio-birželio mėnesiais „Toyota“ pardavė 292 tūkst. transporto priemonių, 208 tūkst. mažiau negu tuo pat laikotarpiu metais anksčiau. Tačiau įmonė padidino šių finansinių metų grynojo pelno numatytą rezultatą 39 proc. – nuo birželį prognozuotų 280 mlrd. jenų iki 390 mlrd. jenų.

Dvi įtakingiausios vertinimo agentūros patvirtino JAV skolinimosi įvertinimą po to, kai Washington pavyko paskutinę minutę susitarti dėl skolos limito padidinimo, tačiau tikimybė, kad įvertinimas ateityje gali būti sumažintas, išlieka. „Moody’s Investors Service“ ir „Fitch Ratings“ išsaugojo dabartinį JAV skolinimosi įvertinimo lygį, bet pareiškė, kad vyriausybė privalo imtis būtinų papildomų priemonių biudžeto deficitui sumažinti tam, kad būtų išsaugotas aukščiausiasis įvertinimas.

Tautinių mažumų švietimas Lietuvoje ir Lenkijoje

Atkelta iš 2 psl.

Apie lituanistinį švietimą Lenkijoje pranešimą skaitė Vysk. Antano Baranausko fondo „Lietuvių namai“ Seinuose tarybos pirmininkas, buvęs PLB valdybos narys P. Maksimavičius. Po tautinių mažumų švietimo reformos Lenkijoje, kuri buvo įvykdyta prieš dešimt metų, šalies švietimo sistema atrodo taip: iki-mokyklinis ugdymas – 6 metų vaikai, pradinė mokykla – nuo 7 iki 12 metų, gimnazija – nuo 13 iki 15 metų, vidurinė mokykla – nuo 16 iki 18 metų. Lenkijoje gimnazija neturi vidurinės mokyklos statuso. Lenkų mokyklos Lietuvoje pradėjo organizuotis tuoj po Antrojo pasaulinio karo, t. y. 1946–1947 metas, o lietuviškos mokyklos Seinų, Punsco krašte įsisteigė 1952 m., tuo metu jose mokėsi 160 mokinių. Tuo pat metu lenkiškose mokyklose buvo pradėtas lietuvių kalbos, kaip neprivalomo dalyko, mokymas, kurio siekė 360 mokinių. „Tai yra labai svarbus, esminis dalykas. Jeigu kalbame apie Lenkijos lietuvių švietimą, dėl politinių sumetimų buvo sumanyta, jog, norint stabdyti lietuviškų mokyklų steigimąsi Seinų, Punsco krašte, lietuvių kalbos dėstymas lenkiškose mokyklose turėtų būti neprivalomas dalykas.“ Lietuvių kalbos, kaip dalyko, mokymo lygis buvo gana prastas, nes per tris savaitinio kalbos mokymo valandas nebuvo įmanoma išmokyti taisyklingai rašyti, gerai skaityti ir t. t. Ilgainiui lietuviškų mokyklų skaičius išaugo iki 9, 15-oje lenkiškų mokyklų buvo dėstoma lietuvių kalba kaip neprivalomas dalykas. 1956 m. susikūrė vienintelė vidurinė mokykla – dabartinis Kovo 11-osios licėjus Punske. 1999 m. vykusio švietimo reforma Lenkijoje perorganizavo visas lietuviškas mokyklas: 5 iš aštuonmečių buvo paverstos šešiametėmis, 2 – trimetėmis, 1 uždaryta, o dvejose mokyklose kai kurie dalykai lietuviškų ir lenkiškų klasių mokiniams pradėti dėstyti bendrai, aišku – lenkų kalba.

1997 metais buvo įkurtos trys svarbios bendradarbiavimo institucijos: Lietuvos ir Lenkijos Parlamento asamblėja, Prezidentų konsultacinis komitetas ir abiejų šalių vyriausybės bendradarbiavimo taryba. Tos

institucijos darbą pradėjo prieš pusantų metų prieš reformą. Tai Lenkijos lietuvių švietimo neišsaugojo. Asamblėjose Lenkijos lietuviai dalyvaudavo dažnai. „Aišku, buvo įvairių niuansų, kai, tarkime, susirinkdavo asamblėjos komitetai ir du trečdaliai narių buvo lenkai, nes Lietuvos delegacijos sudėtyje labai dažnai dalyvaudavo Valdemar Tomaševski ar Jan Mincevič, ar Artur Plokšto (visi trys Lietuvos politikai – Red.), kartais jie net ir vadovaudavo toms sesijoms.“

Nuo 1996 m. sausio 1 d. mokyklų finansavimas Lenkijoje buvo perduotas vietos savivaldybėms. Mokyklų darbas priklausė ne tik nuo savivaldybės turimų lėšų, bet ir nuo jų politinio, tautinio nusiteikimo. Tai nulėmė, kad Punsco savivaldybėje lietuviškosios mokyklos vis dar vis egzistuoja. Lenkijoje mokyklų finansavimas ateina iš dviejų šaltinių: mokinio krepšelio, likusią dalį prideda savivaldybė.

Siūlyčiau [LR Seimo ir PLB] Komisijai ir toliau domėtis tautinių mažumų švietimo reikalais ir savo posėdžiuose nuolatos juos gvildinti (...). Yra būtinas nuoširdesnis dialogas tarp Lietuvos ir Lenkijos, bet jį galima plėtoti tik turint tikslią informaciją.

Vadovėlių padėtis taip pat yra kritiška. Ikimokyklinio amžiaus ugdyme – mokytojų, vadovų ar pratybų sąsiuvinį nėra; integruoto amžiaus – vadovėlių, pratybų, sąsiuvinį nėra; pagrindinės mokyklos ketvirtoje klasėje – lietuvių kalbos ir Lietuvos geografijos vadovėliai; penktoje ir šeštoje klasėse – lietuvių kalbos, Lietuvos geografijos ir Lietuvos istorijos; pirmoje gimnazijos klasėje yra tik vienas vadovėlis – lietuvių kalbos; antroje – nė vieno; trečioje – lietuvių kalbos, istorijos ir Lietuvos geografijos. Licėjaus vidurinėje mokykloje visoms trimis klasėms yra tik po vieną vadovėlį, visi kiti yra lenkų kalba. „Šių metų pradžioje Lenkijos Lietuvių Bendruomenė iš Lenkijos švietimo ministerijos sulaukė žinios, kad artimiausiu metu Lenkijos lietuvių mokykloms ketinama jau nebe rengti vadovėlių popierinių variantų, o tik elektronines jų versijas.

Ką tai reiškia, galime visi pamąstyti“, – sakė P. Maksimavičius.

Po 1999 m. Lenkijos švietimo reformos 50 proc. lietuviškų švietimo įstaigų buvo uždarytos. Šiuo metu lietuviškos mokyklos veikia tik Punsco savivaldybėje. Lietuviškose mokyklose Lenkijoje visos mokymo programos, egzaminai, dokumentacija yra tvarkomi lenkų kalba, jokių išimčių nėra. Pasak P. Maksimavičiaus: „Jeigu artimiausiu metu nebus užtikrintas pakankamas finansavimas, gali likti tik dvi lietuviškos mokyklos, dar galbūt lietuviška mokykla Seinuose, jeigu Lietuva ir toliau ją siek tiek remti. Jums iš tiesų būtų didžiulis prašymas: jeigu įmanoma, o manau, kad tai yra įmanoma, priim[kite] bet kokią rezoliuciją, raginančią spręsti tuos finansinius klausimus. Kaip matote, lieka trys mokyklos. Galima dar dvi išsaugoti, penkios liktų. Padarykime viską, kad jos išliktų, nes netrukus nebus apie ką kalbėti.“

sės pasakė, jog tokiu atveju nebus jokio dokumento. Lenkijos delegacija išvažiavo. Visoje Lenkijos žiniasklaidoje buvo paskelbta, kad Lenkijos delegacija trenkė durimis, nes lietuviai nesutiko su kažkokiomis pretenzijomis ir t. t. Manau būtų labai svarbu, kad Asamblėja įvyktų.“

Jau prieš 20 metų vyko panašios intrigos, kur jautėsi Kremliaus ranka, dabar ta Kremliaus ranka veikia jau ir per Varšuvą. „Iš Lenkijos į Pietryčių Lietuvos mokyklas važiuoja valstybės institucijų ar ne valstybės institucijų finansuojami emisariai ir moko, kad šis kraštas neteisėtai buvo prijungtas prie Lietuvos ir kad tai Ribbentropo-Molotovo pasekmė ir panašiai. Mes susiduriame su panašia problema, kaip ir su Rusija, kuriai irgi atrodo, kad nebuvo jokios okupacijos. Dėl to ir kyla visos tos politinės problemos“, – sakė G. Songaila.

Išklausiusi pranešimus ir atsakymus į klausimus, Komisija priėmė rezoliuciją, skirtą LR Vyriausybei. Rezoliucijoje išreikštas susirūpinimas, kad per pastaruosius 10 metų Punsco ir Seinų krašte buvo uždaryta 50 proc. mokyklų, kad artimiausiu metu dėl nepakankamo finansavimo planuojama uždaryti dar 3 lietuviškas mokyklas. Todėl „Komisija ragina Lietuvos Respublikos Vyriausybę kreiptis į Lenkijos Respublikos Vyriausybę, kad būtų užtikrinamas lietuviškų mokyklų Lenkijoje finansavimas bei vadovėlių lietuvių kalba leidyba.“ Rezoliuciją pasirašė Komisijos pirmininkai Paulius Saudargas ir Vytautas Maciūnas.

Straipsnį užbaigiant norisi priminti puikią lietuvišką patarlę: kur du pešasi, trečias laimi. Kas tas trečias, nesunku atspėti. Stojant į NATO buvo ratifikuotos sienos tarp Lenkijos ir Lietuvos, abu kraštai yra strateginiai NATO partneriai. Kodėl iš naujo keliama šie klausimai ir erzina žmones? Lietuvoje lenkų tautinė mažuma turi net savo politinę partiją, kuri kovoja už Lenkijos krašto interesus. Turbūt mažai yra valstybių, kuriose egzistuočių tautinių mažumų politinės partijos. JAV ambasadorė Lietuvai Anne E. Derse aiškiai pabrėžė, kad tai – Europos Sąjungos reikalas. Galima daryti išvadą, kad JAV administracija į šį reikalą nesikiš. Taip ir turėtų būti.

Komisija Rytų Lietuvos švietimo klausimus kėlė daugelyje savo posėdžių, visuose pranešimus darė, siūlė rezoliucijas Vilnijos draugijos pirmininkas dr. Kazimieras Garšva. Komisija aplankė Rytų Lietuvos lietuviškas mokyklas, buvo susitikusi su visų lietuviškų mokyklų direktoriais. Problemos buvo aiškios, tačiau taip pat supratome, kad gyventojų integracija nėra lengvas procesas, ilgainiui trunkantis. Siūlyčiau Komisijai ir toliau domėtis tautinių mažumų švietimo reikalais ir savo posėdžiuose nuolatos juos gvildinti, ypač kai Komisijoje yra Irena Gaspėravičiūtė, Lenkijos Lietuvių Bendruomenės atstovė, galinti ir esanti pajėgi šiuo klausimu patarti. Yra būtinas nuoširdesnis dialogas tarp Lietuvos ir Lenkijos, bet jį galima plėtoti tik turint tikslią informaciją.

Liūda Rugienienė – buvusi LR Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisijos pirmininkė, PLB seimo narė.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Air Freight

Auto Export

Trucking

Small Packages

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave **Bridgeview**, IL 60455 **Tel. 1 708-599-9680**
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Karališku laivu Viduržemio jūra!

STASĖ E. SEMĖNIENĖ

Nr. 12

Iki pat šių dienų ji yra žavumo, elegancijos, madingumo, grakštumo, puošnumo bei malonios asmenybės, ką amerikiečiai įvardijo kaip „icon“ (ir ne vien amerikiečiai), pavyzdys. Štai Londone, Anglijoje, Victoria and Albert muziejus šiuo metu turi šaunią parodą apie ją. Kilmingų asmenų stebėtojai mėgaujasi šių dienų naujienomis Monaco kunigaikštystėje.

Išsiilgę monakiečiai apgailestauja, jog nuo pat princesės mirties – beveik tris dešimtmečius – jie laukia pasirodant naujos „first lady“, princesės, išsvajotos gražuolės, žavingumo įsikūnijimo. Ir *voila!*

Neteisėti vaikai?!

Princas Albert užėmė tėvo paliktą sostą 2005 metų liepą, tuojau po savo tėvo princo Rainier III mirties, kuris buvo sąžiningas, tiesus, atviras žmogus, daug pagerinęs savo valdomoje kunigaikštystėje. Jis iš snaudžiančio, jei ne visai užmigusio Viduržemio gražaus uosto pastatė mokesčių prieglaudą turtingiesiems ir blizgantį finansinį centrą.

Tais pačiais metais jo įpėdinis Albert prisipažino turįs nesantuokinį sūnų, vardu Alexandre, kurio motina yra buvusi lėktuvo patarnautoja. Po vienerių metų jis vėl atskleidė paslaptį turįs ir amerikietę dukterį, vardu Jazmin Grace Grimaldi (Albert yra Grimaldi dinastijos), šiuo metu paauglę, gimusią amerikietei iš California valstijos. Tačiau nė vienas iš minimų vaikų neturi jokių teisių į Monaco sostą, nes jie abu nėra teisėti vaikai. Ar tai neskamba kaip pikančiška XX–XXI a. meilės istorija iš romano puslapių?!

Ruošiasi princesės pareigoms

Iš princo rūmų ateidavo žinios, jog Charlene per visus tuos ilgus su princu draugavimo metus labai rimtai ruošiasi būsimoms princesės pareigoms, įveikdama būsimą kilmingumo įtampą bei sunkias pareigas. Princo rūmų spaudos atstovai pripažįsta, jog Charlene Wittstock yra žymus asmuo, garsenybė, o monakiečiai stengiasi jos atvaizdą nukalti beveik panašų į „jaunesnės Grace Kelly“ skulptūros modelį.

Prailgo princo viengungystė

Albert ilgametė viengungystė

taip nuvylė karalystės parlamentą, jog, pagaliau 2002 metais buvo pakeista šalies konstitucija, leidžianti vienam jo vyresnės sesers princesės Caroline sūnui užimti Monaco sostą, jei Albert niekada neturėtų teisėto įpėdinio. Tokiu būdu princas Andrea yra antras pagal eilę į Monaco sostą, jei Albert santuokoje neturėtų įpėdinio. Princo Albert seserų – Caroline ir jauniausios trijų Rainier ir Grace vaikų princesės Stephanie – meilės nuotykiui ilgai buvo skandalinga medžiaga sensacijas gaudantiems bulvariniams laikraščiams, o karališkos kilmės asmenų stebėtojams – kartus pasipiktinimas.

Žavusis senamiestis

Įsėdę iš milžino „Queen Mary 2“ laivo į mažus dviaukščius motorinius laivelius, talpinančius gal 70–80 „dūšių“ kiekviename, pasiekėme egzotišką Monaco krantą. Nors šias eilutes čia rašanti jau porą kartą turėjo laimės žavėtis šiuo garsiuoju turistų mėgstamu kurortu, tačiau vis viena su didžiausiu malonumu išsi-barstėme po gražų bei įdomų Monaco senamiestį. Senoviška, bet neišsekusi širdis – šios šalies gyvybės šaltinis tebetiksi puikia tvarka bei spalvingumu, darbščių piliečių triūsu ir įgimta meile prižiūrimose siaurutėse, romantika kvepiančiose gatvelėse. O jose glaudžiasi, tarsi paslaptin-gas labirintas, skliautuoti praėjimai, gėlynai, egzotiškų žiedų nuberti krūmai ar tiktai žaliuojantys krūmokšniai, rūpestingai apkarpyti, kad nedarytų gėdos iš abiejų pusių eilėmis nusitęsusiems šimtmečių senumo viduramžių statybos puikiems pastatams. O gamta nepašyktėjo – čia daug jaukių aikštelių ir net Šv. Martyno parkas, žvelgias į „lazurko“ (nuolat girdėtas bei vartotas žodis Lietuvoje) mėlynumo Viduržemio jūrą. Tas dailus parkelis linksmina praeivius švelnia trykštančių fontanų „muzika“, o aukštų, lieknų pušų siunčiamas kvapas, tyras bei sveikas oras nuskraidina į prisiminimus ne tik Palangoje, bet ir arčiau Kauno – Kačerginėje ir Kulautuvoje. O akis džiugina žalvarinės (bronzos) bei kitokio metalo žavios statulos. Ir visada mėgstantiems pašniukštinėti po krautuves senamiestyje nemažai puikių parduotuvių, taip pat daug kavinių, maloniai nosį kutenančių restoranų.

Bus daugiau.

CHIRURGAI

Dr. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2609

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

DANTŲ GYDYTOJAI

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKELBIMŲ SKYRIAUS TEL. 773-585-9500

JAV LB Archyvų komitetas ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centras kviečia į JAV ARCHYVŲ IR BIBLIOTEKŲ KONFERENCIJĄ

kuri vyks 2011 m. rugsėjo 3–4 dienomis Jaunimo centre,
Čiurlionio galerijoje (5600 South Claremont Ave., Chicago, IL).
Konferencijos pradžia rugsėjo 3 d., šeštadienį, 9 val. ryte.

Jau ne pirmą kartą renkames aptarti dokumentų, liudijančių mūsų išeivijos veiklą, surinkimo ir išsaugojimo klausimus. Nepaisant to, vis dar lieka rūpesčių, kurie nėra lengvai išsprendžiami, todėl, laikui bėgant, reikia juos iš naujo svarstyti ir ieškoti sprendimo kelių.

Į konferenciją kviečiame visus, kurie laiko, saugo ar tvarko archyvus ir bibliotekas, tuos, kurie šia sritimi domisi. Konferencijos metu gautos žinios bus naudingos ateityje archyvus tvarkant ir juos išsaugant. Programoje su pranešimais dalyvaus mūsų didesnių ir mažesnių archyvininkų centrų, bibliotekų bei organizacijų atstovai. Į konferenciją atvyksta Lietuvos vyriausiasis archyvaras dr. Ramojus Kraujelis, Lietuvos centrinio valstybės archyvo direktorius Dalius Žižys ir Lietuvos ypatingojo archyvo direktorius Ovidijus Leveris. Kviečiami JAV lietuvių organizacijų vadovai. Taip pat atvyksta LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, kuris domisi kultūriniu paveldu. Konferencijoje vyks ir apskritojo stalo pokalbis, kuriam vadovaus LTSC Tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas.

Dėl registracijos prašome kreiptis į Dalę Lukienę tel. 301-598-6657 arba e. paštu: dalelukas@verizon.net

Veronika Pleškus, gyvenanti **St. Pete Beach, FL** dar metams pratęsė laikraščio prenumeratą ir atsiuntė 50 dol. auką bei pridėjo laiškutį: „Su malonumu skaitome ir remiame Jūsų laikraštį. Linkime laikraščiui dar daug ilgų gyvavimo metų“. Ačiū už linkėjimus ir paramą.

Nijolė Kersnauskas, gyvenanti **Euclid, OH**, „Draugo“ leidybos išlaidoms sumažinti atsiuntė 50 dol. Nuoširdus Jums ačiū.

Raimonda Apeikis, gyvenanti **Los Angeles, CA**, suprasdama ne-lengvą „Draugo“ finansinę padėtį, išlaidoms sumažinti paaukojo 50 dol. Dėkojame Jums už paramą.

SIŪLO DARBĄ

SPA Constantine grožio salonui
reikalingi terapistai, estetikos ir
manikiūro specialistai.
Tel.: **708-805-2696**, Penny

SPA Constantine grožio salonui
reikalingi terapistai, estetikos ir
manikiūro specialistai.
Tel.: **708-805-2696**, Penny

www.draugas.org

Medaliai Lietuvos pergalėms krepšinyje prisiminti

EDVARDAS ŠULAITIS

Jau praėjo 72 metai, kai Lietuvoje buvo surengtas pirmas ir iki šiol vienintelis Europos vyrų krepšinio čempionatas. Šiomet tėvynėje vykšančių tokio lygio pirmenybių proga stengiamasi šį įvykį pažymėti įvairiais būdais.

Taip atrodo medaliai, išleisti Lietuvos auksinėms pergalėms Europos krepšinio pirmenybėse atminti.

Vienas jų – penkių medalių serija, pavadinta „Krepšinio auksas Lietuvai“, kurioje įamžintos auksinės Lietuvos pergalės Europos krepšinio pirmenybėse. Viena iš serijų skirta šių metų čempionatui, nors dar neaišku, ar Lietuvos krepšininkai šiemet pasipuoš medaliais.

Apie medalius

Krepšinis Lietuvą garsina jau daugelį metų. Siekiant įamžinti šiuos krepšininkų laimėjimus, padedant Lietuvos krepšinio federacijai, ir sukurta sidabrinių medalių serija „Krepšinio auksas Lietuvai“. Norima, kad garsūs krepšininkų ir jų trenerių vardai, iškaldinti tauraus metalo gaminyje, deramai primintų visuomenei jų neįkainojamą indėlį į šlovingą Lietuvos sporto istoriją.

Keturi medaliai įamžina istorinių pergalių akimirkas, kai Lietuvos krepšinio rinktinės laimėjo aukso

medalius Europos čempionatuose. Kiekvieno medalio priekinėje pusėje pavaizduoti krepšiniui būdingi žaidėjų judesiai, įamžinti čempionatų nugalėtojų komandos narių vardai. Krepšinio kamuolio fone – Lietuvos krepšinio federacijos ženklas. Medalių antroje pusėje – čempionato apdovanojimas ir miesto, kuriame vyko čempionatas, fragmentai. Šių medalių išskirtinė išvaizda – tai ilgalaikio ir kruopštaus dailininkės Rūtos Onos Čigriejūtės kūrybinio darbo rezultatas.

Keturių medalių seriją papildė medalis, skirtas 2011 m. Lietuvoje vyksiančiam Europos krepšinio čempionatui, kurį sukūrė dailininkas Giedrius Paulauskis. Medalio pirmoje pusėje pavaizduotas krepšinio kamuolys ir jo siekiančios žaidėjų rankos, o antroje – Lietuvos miestų, kuriuose vyks čempionato kovos, herbai.

Medaliai nukaldinti taikant moderniausias monetų gamybos technologijas, o jų kokybė atitinka aukščiausią „proof“ (veidrodinis paviršius, matinis reljefas) kategoriją.

Oficialia Lietuvos krepšinio istorijos pradžia laikomi 1922-ieji, o jau 1937 m. Lietuvos krepšininkai dalyvaavo II Europos vyrų čempionate Rygoje, kur tapo nugalėtojais. Laimėtas pagrindinis čempionato apdovanojimas – Latvijos prezidento sidabrinė lėkštė.

Lietuvos vyrų krepšinio rinkinei laimėjus II Europos čempionatą Rygoje, pagal tuometinę FIBA nuostatą, teisę rengti trečiąją krepšinio čempionatą įgijo Lietuva. Mūsų šalis pasinaudojo šia teise ir 1939 m. Kaune surengė gražią krepšinio šventę. Ją vainikavo vėl iškovota auksinė pergalė. Lietuvos Respublikos prezidentas Antanas Smetona čempionus apdovanojo savo įsteigtu prizu – gintaru inkrustuota sidabrine skrynja.

Vienas medalis naujoje serijoje skirtas ir Lietuvos moterų rinkinei (1997 m. Europos pirmenybėse laimėtam auksui) bei 2003 m. – po 66 metų – vyrų pergalei Europos pirmenybėse Švedijoje pažymėti.

Mes turime paskutinį – penktąjį medalį, skirtą 2011 m. Lietuvoje vyksiančiam Europos vyrų krepšinio čempionatui. Šis medalis, kaip ir keturi pirmieji, yra sidabrinis, jo svoris 10,8 gramo, skersmuo – 33 mm. Jo pagaminta nedaug – tik 5,000 vienetų. Pardavinėjamas už 83 litus, nors pažymima, kad vėliau, keičiantis sidabro kainai Londono tauriųjų metalų biržoje, UAB Lietuvos monetų kalykla pasilieka teisę kainas keisti.

Mums šį medalį atvežė Lietuvos sporto veikėjas Antanas Kalanta, neseniai viešėjęs Čikagoje. Teko girdėti, kad šių medalių jau nėra daug likę, nes juos išgraibstė kolekcininkai, kurie šį, kai ir kitus 4 medalius, parduos vėliau gerokai didesnėmis kainomis.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
**ALDONA
ŠOLIŪNIENĖ**

Palikai mus užbaigusi žemiškus vargus 2010 m. rugpjūčio 8 d. Išskeliavai amžinybėn palikusi vaikus ir anūkelius, kuriuos visus taip mylėjai.

Šv. Mišios bus aukojamos šeštadienį, rugpjūčio 6 d. 8 val. ryto Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje, Lemont.

Visus gimines, draugus ir pažįstamus nuoširdžiai prašome dalyvauti su mumis ir pasimelsti už Aldonos sielą.

Nuliūdę vaikai

Kauno palapinių miestelis bus įrengtas VII forte

Europos vyrų krepšinio čempionato, kuris Lietuvoje vyks rugpjūčio 31–rugsėjo 18 dienomis, metu Alytaus, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Kauno miestuose bus įkurtos laikinos stovyklavietės, kuriose laukiami mažiau išlaidūs krepšinio aistruoliai iš visos Europos. Palapinių miestelis Kaune čempionato baigiamojo etapo metu bus įrengtas ką tik lankytojams atvertame Kauno tvirtovės VII forte, kuriame vyksta pažintinės išvykos, pristatomos istorinės parodos.

Čempionato metu palapinių miesteliai bus įrengti ir Alytaus, Klaipėdos, Panevėžio bei Šiaulių miestuose. Stovyklavietėse bus siūloma

apsistoti organizatorių suteikiamose dvivietėse ir keturvietėse palapinėse, pageidaujantys daugiau komforto galės rinktis laikinus, kilnojamus brezentinius namukus su grindimis ir lovomis. Kaimyninių šalių krepšinio aistruoliai bei Lietuvos vyrų rinktinės gerbėjai Panevėžyje, Vilniuje bei Kaune bus laukiami ir su savomis palapinėmis.

Šiuo metu daugiausiai užsakyimų sulaukiama Panevėžyje ir Šiauliuose, Kaune vietas kol kas užsako optimistiškiausiai nusiteikę Ispanijos bei Graikijos rinktinės sirgaliai.

Delfi.lt

Klaipėdos arenai – krepšinio krikštas

Tik ką duris atvėrusioje Klaipėdos „Švyturio“ arenoje vyksta bandomieji renginiai prieš artėjančią Europos vyrų krepšinio čempionatą („EuroBasket 2011“). Rugpjūčio 2 d., antradienį, areną „pakrikštijo“ Lietuvos studentų rinktinė, žaidusi su nacionaline Latvijos komanda, trečiadienį ant naujo parketo išbėgo Latvijos ir Slovėnijos rinktinės, ketvirtadienį su slovėnais rungtyniaus pajūryje čempionatui besirengianti Lietuvos nacionalinė rinktinė, o šeštadienį lietuvių laukia Čekijos rinktinės egzaminas.

Dar neprasidėjus oficialioms rungtynėms Klaipėdos areną labai teigiamai įvertino Latvijos krepšininkai ir treneriai.

Liepos 28-ąją duris atvėrusi Klaipėdos „Švyturio“ arena talpina 5,500 žiūrovų. Joje rugpjūčio 31 d. „EuroBasket 2011“ kovas pradės Belgijos,

Bulgarijos, Gruzijos, Rusijos, Slovėnijos ir Ukrainos komandos.

Europos čempionatas vyks 2011 m. rugpjūčio 31 – rugsėjo 18 d. šešiuose Lietuvos miestuose: Alytuje, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose, Vilniuje ir Kaune. Jame dalyvaus 24 stipriausios Europos krepšinio rinktinės.

Delfi.lt

Per Europos čempionatą bus grojami nesutrupinti himnai

Lietuvos krepšinio federacijai ir 2011 m. Europos vyrų krepšinio čempionato („EuroBasket 2011“) organizaciniam komitetui drauge su šalies Užsienio reikalų ministerija pavyko pasiekti, kad per Senojo žemyno pir-

menybių komandų pristatymą būtų grojami netrupinti nacionaliniai himnai. Iki šiol buvo grojamos tik iki 75 sekundžių sutrumpintos himnų versijos.

Delfi.lt

IEŠKO DARBO

* **Moteris** (perka) ieško darbo prižiūrėti pagyvenusius žmones. Patirtis, rekomendacijos, legalūs dokumentai. Gali prižiūrėti ir lietuviškai kalbančius vaikus. Tel. 708-425-0216 Angelė.

* **Moteris** ieško darbo kas antrą savaitgalį. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 708-691-1906.

* **Moteris**, gyvenanti Palos Hills, ieško papildomo šeštadieniais ar įstaigų valymo darbo. Tel. 708-220-3202.

* **Rūpestinga**, darbšti moteris, turinti dokumentus, ieško darbo tris dienas per savaitę Geneva ar aplinkiniuose rajonuose. Tel. 630-999-9505.

IEŠKO DARBO

* **Vidaus ir lauko** dažymo darbai. Patirtis. Tel. 773-550-1867.

* **Galime išvalyti namą**, padaryti smulkius tai-

symus ir išdažyti, taip pat galime sutvarkyti aplinką ir nupjauti žolę. Paskambinkite, jeigu reikia mūsų paslaugų parduodant namą ar kraustantis. 630-781-5072.

IN MEMORIAM

ELENA (ALÈ) SANTVARIENÈ

(1916–2011)

Šių metų birželio 9 d. Boston mieste, sulaukusi 95 metų mirė Elena Valiukaitė-Santvarienė, poeto, dramaturgo, publicisto, Lietuvos operos solisto Stasio Santvaro žmona.

E. Valiukaitė gimė 1916 m. balandžio 21 d. Estijoje, Taline. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Valiukų šeima atvyko į Lietuvą, įsikūrė Kaune. Nuo 1928 m. Elena mokėsi Aušros gimnazijoje, kurią baigusi lankė mašininkų-sekretorių kursus. Gabi, intensyvaus dvasinio gyvenimo asmenybė priimta dirbti „Eltoje“, skyriu-je, kuriam vadovavo rašytojas Antanas Vaičiulaitis.

Elena Valiukaitė-Santvarienė.

E. Santvarienės atsiminimuose tie sudėtingo, turiningo ir įdomaus darbo metai greta A. Vaičiulaičio iškyla kaip šviesiausias gyvenimiškos patirties ir individualumo saviugdos laikas.

„Eltoje“ ji susipažino su St. Santvaru. Neatitrūkstančiai nuo realybės santūriai idealistei, žmogaus tikrumą nuo pat paauglystės vertinančiai merginai St. Santvaras tapo bendrų siekių, idealų patikėtiniu, su tuoktiniu, Vydūno žodžiais tariant, klausiančia siela. Šitas dviejų mylinčių žmonių artumas, išbandytas Antrojo pasaulinio karo žiaurumo, traumimosi su ketverių mėnesių sūneliu Algimantu (Agu) ant rankų per mirties ir negailėstingumo siaubiamą Europą nežinomybėn, palikus Tėvynę, artimiausius, tik dar labiau stiprėjo, tapo svarbiausia atrama emigracijoje.

1949 m. išvykę į JAV, Santvarai stengėsi įsikurti New York, vėliau, bičiulių pakviesti, apsistojo Boston. St. Santvaras ėmėsi bet kokių darbų – nuo indų plovėjo universiteto valgykloje iki sandėlininko vaistinėje. Jautriai globojamas žmonos, kurios pastangos sudaryti vyrui bet kokias kūrybinio darbo sąlygas, rašytojas ne kartą prisipažino: mano žmonos meilė nebuvo tik užuojauta, bet ir patikima atrama kūrybos pasaulyje.

Ūgtelėjus sūneliui, E. Santvarienė gavo darbo solidžioje John Hancock draudimo agentūroje, kurioje netrukus jai buvo patikėta vadovauti skyriui.

Kasdienybė tapo pakeliama, ypač po to, kai dvi rašytojų šeimos – A. Gustaičio ir St. Santvaro – įsigijo kuklų namą pietiniame Boston pakraštyje, prigludusiame prie Atlanto

rytinio kranto.

Pakeliami ir sunkiai išgyvenami rūpesčiai, skaudžios sūnaus ir vyro mirtys nenublukino gilaus Tėvynės ilgesio ir vilties sugrįžti, kaip prasi-tardavo E. Santvarienė, į Namus. De-ja, šie lūkesčiai neišsipildė...

Santvarų namai (Boston Trečio-joje gatvėje, 862) visados buvo ryškus kūrybinių užmojų, ambicijų, atidžių daugelio gyvenimo sričių vertinimų, svarstymų apie Lietuvos likimą cen-tras. Čia telkėsi mūsų egzodo didieji, čia brendo didelės idėjos („Lietuvių enciklopedija“, lietuvių literatūros vertimai į anglų ir kitas kalbas, lie-tuviškųjų mokyklų JAV ir kitur stip-rinimo programos, ryšių su pavergta Lietuva gilinimas ir kt.), kaupėsi svarbiausių užmojų įgyvendinimo patirtis. Čia vyravo toji viltinga ir at-kakli budėjimo lietuvybei dvasia, ku-ri padovanojo Lietuvai labai daug.

Kartu budėjo ir E. Santvarienė – gebėjimu vienyti visus, apgaubti jautriu artumu, nuoširdumu, pale-pinti dosniu vaišingumu, būti išmin-tinga pokalbių dalyve.

Likusi viena, E. Santvarienė iš-saugojo savo Namų svetingumą vi-siems, kurie užsukdavo trumpam ar ilgam iš įvairių kraštų. Svečiai iš Lietuvos jai visados būdavo broliai ir seserys. Rūpinimasis vyro kūrybiniu ir kitu testamentiniu palikimu Lietu-vos rašytojams Tėvynėje jai tapo svarbiu išpareigojimu, per kurį pri-artėdavo mūsų kultūros reiškiniai, aukštieji tautos siekiai. Jos jautrus, kartais įsakmus skatinimas nepasi-likti gyvenimo paviršiuje, nenu-grimzti materialumo vienvaldystėje kreipė daugelį E. Santvarienę paži-nojusią prie gražių tikslų ir pras-mingų darbų.

...

Būna akimirkų – dažniausia jos aplanko per kančią, praradimus, – kada skaudžiai suvokiame, kiek ma-žai žinome apie save, artimuosius, gyvenimą ir mirtį. Keisčiausia, kad tos akimirkos prislegia, ir stengia-mės nuo jų atitolti, kad nesujauktų ramybės. Bet laimė per tokias aki-mirkas justi, kad gyvenimas ir visa, kas jį užpildo, yra paslaptingas ir be galo sudėtingas.

Žmogaus išėjimas iš žemiškojo gyvenimo – dar paslaptingesnis ir su-dėtingesnis. Ką mes žinome apie Ele-nos Valiukaitės vaikystę, paauglystę, jaunystę? Vien trupinėlius. Pradėjus rašyti atsiminimus, ji kalbėjo apie ki-tus. Paprašyta, kad paliestų savo gy-venimo pradžią, pasakė: savo dvasia mūsų visų vaikystės ir paauglystės yra panašios.

Kokios mintys ją aplankydavo il-gą ankstyvo pavasario naktį Atlanto pakrantės lopinėlyje, kur dar ligi šiol šviečia nedidelis dviaukštis namas? Ūžia vėjas, prasideda Atlanto potvy-nis, išbaidydamas ant akmenų nak-vojusius paukščius – jie krykia, gali girdėti aštrių sparnų ošesį. Kiek kartų ji taip būdraudavo atmerk-tomis akimis, kiek kartų aplankyda-vo guodžiančios mintys – kad kas-dienybės, regis, smulkūs reikalai, materialūs jos pavidalai, reikalaus-jantys kantrybės, darbštumo ir ne-daug kur įžvelgiamo kūrybingumo yra gražūs.

Gražūs yra smulkūs įvykiai, pa-

Su liūdesiu ir sunkia širdimi pranešame, kad 2011 m. rug-pjūčio 1 d. 8:15 val. vak. mirė mūsų mylimas vyras ir tėvas

A † A

ALEKSANDRAS JANUŠAS

Gimė Žemaitijoje, Varnių valsčiuje, Vidmantų kaime. Gyveno Lemont, IL. Nuliūdę liko: žmona Elena; dukros Aleksa ir Inga su šeima; sesuo Aleksandra Sagienė, gyvenanti Cleveland, trys seserys Aldona, Birutė, Leontina ir jų šeimos Lietuvoje. Velionis priklausė Lietuvių Fondui, Lemonto Bendruomenei ir ilgus metus buvo M. K. Čiurlionio galerijos direktorius. A. a. Aleksandras pašarvotas ketvirtadienį, rugpjūčio 4 d. nuo 3 v. p. p. iki 9 val. vak. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.), Lemont.

Laidotuvės įvyks penktadienį, rugpjūčio 5 d. 9:30 val. ryto iš Petkus Lemont laidojimo namų velionis bus palydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Aleksandras bus palaido-tas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus daly-vauti laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba www.petkusfuneralhomes.com

Mylimam broliui

A † A

LEONUI AMBROZAIČIUI

staiga mirus Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame mūsų buvusį tarybos pirmininką ir garbės pirmininką dr. KAZĮ AMBROZAITĮ, žmoną MARYTĘ, dukras AUD-RONĘ ir RAMUNĘ bei kitus šeimos narius ir kartu liūdime.

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų centro taryba ir valdyba

stebėjimai – kaip to paukščio čiulbe-sys vyro pasodintose prie namo lie-pose, ypač gaudžiai skvarbus po milžiniškų lektuvų turbinų griaudė-jimo trumpam stojus tylai; arba sū-naus atsargiai parneštas pirmasis snaudalės žiedas, palikęs ant jo pirš-tų auksines dulkeles; netikėtai va-kare pasigirdęs Vyro dainuojamas „Karvelėlis“; ilgai lauktas laiškas iš Lietuvos; naujas eilėraštis, jos per-rašomas sena, iš Lietuvos atsigaben-ta rašomąja mašinėle...

Tas grožis pajuntamas per ne-sibaigiančius kasdienybės rūpesčius ir pilnu šešėliu kartais nugulusį liūdesį – dėl nesėkmių, dėl žmonių atšiaurėjimo, dėl kankinamai sudė-tingo Gimtinės likimo...

Gal tas grožis ir yra pats dos-niausias atlyginimas už kantrų, nuo-lat klausinėjantį ir tikintį savo pa-šaukimu gyvenimą? Atlyginimas ir už meilę, kurią niekados nepriimda-vo kaip dovaną, gaunamą atsitiktinai ar dykai.

Kas žino, iš kur ir kaip ji gauda-vo ir papildydavo savo dvasinių ir fi-zinių galių atsargas – gal iš pareigų šeimai, artimiesiems, Lietuvai? Kas žino, kaip Ji išsaugodavo ir parsineš-davo į Namus pasitikėjimą, ramybę, palaimą? Ir kaip visa tai tapdavo keliu, atvedančiu ne tiek į save, kiek į kitus.

Tik gerai žinome, kad jos kilnus dosnumas buvo begalinis. Ir reiklus. Reiklus ne pragmatine prasme: aš – tau, tu – man. Reiklus tuo, kad dosnu-mą lydėdavo noras: galiu būti dosni

tau, kad padaugintas mudviejų dos-numas pasiektų kitus.

Dosnumas – kaip pasitikėjimas, valingas apsisprendimas didesniems tikslams ir darbams. Ir budinti sąži-nė, kuri jai visados būdavo padoru-mo sinonimas.

Su žemiškaisiais Alės Santvarie-nės palaikais Boston bičiuliai atsi-sveikino Šv. Petro parapijos klebono kun. Stepono Žuko aukojamomis šv. Mišiomis, kuriose dalyvavo gausus pažįstamų būrys, ir gedulingais pie-tumis birželio 11 dieną, o liepos 11 Kauno šv. Mykolo Arkangelo (Sobo-ro) bažnyčioje poros valandų susi-kaupimu, rožinio malda ir šv. Mišio-mis, kurias aukojo monsinjoras Vy-tautas Grigaravičius, kun. Artūras Kazlauskas ir kun. Nerijus Šmerauskas, bei atminimo pietumis atsisvei-kino Lietuvoje esantys Alės bičiuliai.

Ramybė Tau, kilnus Žmogau, Lietuvos žemėje, kurios nuolat ilgė-jaisi, greta vyro ir sūnaus Petrašiūnų panteone, greta protėvių ir greta mū-sų, palydėjusių Tave per santūrias, orias atsisveikinimo iškilmes Boston ir Kaune, savo pagarba ir šviesia at-mintimi apgaubiančių Tavo Būtį.

Neatsisveikiname. Tik maldoje prašome: Viešpatie, pasitik mūsų Alės sielą savo amžinąja meile ir Be-galybės šviesa.

St. Santvaro brolia
Rūta Staliliūnaitė
Daiva Kazlauskienė
Egidijus Stancikas
Robertas Keturakis

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Šv. Kazimiero kongregacijos seserys**, meldžiasi, kad kongregacijos steigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta Palaimintąja ir kviečia visus rugpjūčio 6 d. 9:30 val. r. dalyvauti šv. Mišiose Motiniškame name, 2601 W. Marquette Rd., Chicago. Mišias aukos tėvas Antanas Saulaitis, SJ. Po Mišių – kavutė.

■ **Ketvirtadienį, rugpjūčio 11 d., 7 val.** v. Čikagos ir apylinkių ateitininkai sen draugai kviečia į jaukią vakaronę su svečiais ateitininkais iš Vilniaus, Inesa ir Vidu Čaikauskais Ateitininkų namuose (1380 Castlewood Dr., Lemont, IL).

■ **Balzeko lietuvių kultūros muziejus** (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL) penktadienį, rugpjūčio 12 d., 7 val. v. kviečia pažiūrėti režisieriaus R. Kaminsko dokumentinį filmą „Birželio ledas“, kuris pasakoja apie fizinį ir dvasinį lietuvių tautos naikinimą pirmosios sovietų okupacijos metais ir per 1941 m. birželio trėmimus. Filmas taip pat bus rodomas rugpjūčio 13–18 dienomis 12 val. p. p. Įėjimas – 5 dol. Daugiau informacijos – internetinėje svetainėje www.balzekas-museum.org arba tel. 773-582-6500.

■ **Cicero Šv. Antano parapija (1510 S. 49th Court, Cicero, IL 60804)** rugpjūčio 14 d., sekmadienį, po lietuviškų 9 val. r. šv. Mišių kviečia švęsti Žolinę. Bus graži programa, visi bus vaišinami lietuviška gira bei lietuviškais valgiais: kumpiu, sūriu, tradiciniu pyragu bei kitais gardumynais. Visi laukiami.

■ **ALRK Moterų sąjungos kuopa Nr. 3** rugpjūčio 20 d., šeštadienį, rengia šventąją kelionę į Shrine of Christ's Passion (10630 Wicker Ave., Saint John, IN). Išvykstame autobusu nuo Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčios (Marquette Park) 10 val. r. Grįšime 5 val. p. p. Visus norinčius dalyvauti kelionėje prašoma kreiptis į Angelę Leščinskienę (tel. 773-582-7452 arba į Kastutę Venckutę (tel. 708-422-6214).

■ **Lietuvių Opera kviečia įstaigas, organizacijas, profesionalus bei visus, norinčius reklamuotis 55-ajame jubiliejiname premjeros leidinyje.** Informaciją siųsti 431 N. Silverleaf Blvd., Carol Stream, IL 60188 arba el. paštu operalt@gmail.com. Vieno puslapio kaina – 100 dol., pusės puslapio – 50 dol., ketvirčio puslapio – 30 dol. Franz Lehar operetės „Grafas Liuksemburgas“ („The Count of Luxembourg“) premjera įvyks rugpjūčio 28 d., 3 val. p. p. J. Sterling Morton High School salėje (2423 S. Austin Blvd., Cicero, IL 60804). Informacija teikiama telefonais: 630-242-1888, 630-833-1893.

■ **Rugsėjo 3–4 d., šeštadienį–sekmadienį**, Jaunimo centre, Čikagoje, vyks JAV LB Archyvų komiteto rengiama Archyvų ir bibliotekų konferencija. Pradžią 9 val. r. Rugsėjo 4 d., prieš pradėdant konferencijos darbą, 9 val. r. Tėvų jėzuitų koplyčioje bus aukojamos šv. Mišios.

■ **Šiluvos atlidai Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje** (Marquette Park) prasidės rugsėjo 4 d. ir tęsis iki rugsėjo 11 d. Savaitės dienomis šv. Mišios bus aukojamos 10 val. r. Sekmadienį, rugsėjo 11 d., visus kviečiame į Šiluvos atlidų uždarymą ir procesiją.

■ **Karolinos Kunčinautės tekstilės parodos** atidarymas Čiurlionio galerijoje vyks rugsėjo 9 d., penktadienį, 7:30 val. v. Atidaryme dalyvaus autorė.

Karolina Kunčinautė. Lempa. Rankų darbo veltinis, dažymas.

■ **Rugsėjo 25 d., sekmadienį, Lietuvių Tautinėse kapinėse** (8201 S. Kean Ave., Justice, IL 69458) vyks iškilmingas kapinių 100-mečio minėjimas. Pradžią 12:30 val. p. p. Po minėjimo 1 val. p. p. Willowbrook Ballroom (8900 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks jubiliejiniai pietūs ir dokumentinio filmo apie Lietuvių Tautines kapines premjera. Norinčius pasiteirauti arba užsisakyti vietas prašoma skambinti tel. 708-458-0638.

■ **Čikagos lituanistinei mokyklai, įsikūrusiai** Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636), reikalingi lietuvių kalbos, lietuvių literatūros ir ikimokyklinio auklėjimo mokytojai. Kreiptis į mokyklos direktorę Jūratę Dovilienę el. paštu jurate124@yahoo.com arba tel. 630-805-4036.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **97-osios Pennsylvania Lietuvių dienos „Angliakasių Lietuva“** vyks rugpjūčio 13–14 dienomis Schuylkill Mall, Frackville, PA. Rengėjai – Lietuvos Vyčių 144 kuopa. Dalyvaus akordeonistų ansamblis, vadovaujamas Lynne Cox, šokių ansamblis „Žilvinas“ ir jaunimo tautinių šokių grupė „Gintaras“, grupė „Kolorado vabalai“ (vadovas Romas Zableckas). Vaikai pamatys Onos Pučkoriūtės-Zalenskas lėlių teatro spektakliukus, rugpjūčio 13 d. veiks rankdarbių paroda. Daugiau informacijos suteiks Larry Domalakes tel. 570-874-4092 arba Marion Wydra tel. 570-339-5565.

■ **Beverly Shores lietuvių klubas** tradicinę metinę gegužinę ruošia Beverly Shores „Lituanica“ parke (E. Ripplewater Ave.) rugpjūčio 13 d., šeštadienį, 1 val. p. p. Jūsų laukia skanus maistas, lietuviškas alus, gera muzika, šokiai, loterija ir puikus oras. Kviečiame visus.

■ **Rugpjūčio 20–21 dienomis New Jersey** vyks antrasis krepšinio turnyras Artūro Karnišovo taurei laimėti. Pradžią šeštadienį, rugpjūčio 20 d. 9 val. r. Seton Hall University (400 S. Orange Ave., South Orange, NJ 07079). Po varžybų Estų namuose (4 Cross St., Veterans Hwy., Jackson, NJ) vyks vakaronė. Prašoma užsiregistruoti. Informaciją suteiks Stannislovas Kavaliauskas tel. 917-572-2045; el. paštu herbysta@yahoo.com arba Dainius Sakavickas tel. 732-552-9818.

Spalio 30 d., sekmadienį, „Royalty West Banquet“

(8675 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480)

vyks „Draugo“ pokylis

Pradžią 1 val. p. p.

Daugiau informacijos suteiks „Draugo“ administracija tel. 773-585-9500.

Spyglio ežeras Dainavoje, Manchester, MI maloniai pasitinka visus stovyklautojus. Dainos Čyvienės nuotr.

„DRAUGO“ KNYGYNĖLIS

„Draugo“ knygynėlio adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.

Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500

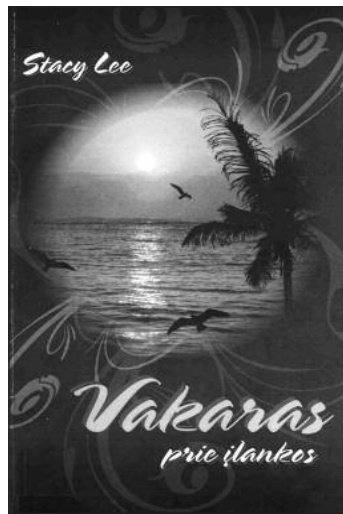
„Vakaras prie įlankos“

Stacy Lee (Stasės Piliūtės) nedidelė poezijos knygėlė laukia skaitytojų. Eilėraščių knygoje „Vakaras prie įlankos“ poetė apdainuoja savo gyvenimo kely sutiktus žmones, prisiliecia prie daugiasės Florida valstijos, kurioje gyvena, kultūros, vasarų amžinybės, jos turtingos istorijos. Knygėlėje nieko nėra dirbtino: ritmas pats savaime diktuoja žodžiui, žodis pats savaime diktuoja ritmui.

Poetės eilėraščius yra spausdinusi „Dirva“, jų galima rasti Varėnos (poetė kilusi iš šio krašto) literatų poezijos knygoje „Merkio lieptai“.

Leidinių galite įsigyti „Draugo“ knygynėlyje. Kaina – 4 dol. Knygą galima įsigyti paštu, pridėdant 9,75 proc. mokestį, užsisakant IL valstijoje. Persiuntimo kaina – 3 dol. Persiunčiant daugiau knygų, už kiekvieną papildomai siunčiamą knygą – 2.5 dol. mokestis. Prieš perkant prašome paskambinti administracijai tel. 773-585-9500.

Paruošė L. A.

Ieško giminių

Manau, kad mano senelis Charles Plaskus buvo kilęs iš Vilniaus. Prieš daugybę metų jis atvyko į Brockton, MA. Labai norėčiau surasti giminaičius.

Ką nors žinančius prašau parašyti el. pašto adresu Plaskus@verizon.net
Richard Plaskus

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

Advokatas VYTENIS LIETUVNINKAS

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)

Tel. 773-284-0100

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais.
Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747